

TABL CYNNWYS
GOT 2: HERIO EITHAFIAETH

1. Rhagair	tud. 2
2. Diolchiadau	tud. 6
3. Cefndir a Chyd-destun	tud. 10
4. DVD Herio Eithafiaeth: Llinell Amser	tud. 15
5. Cynllun gwers 1 a nodiadau cyflwyno manwl	tud. 32
6. Cynllun gwers 2 a nodiadau cyflwyno manwl	tud. 40
7. Cynllun gwers 3 a nodiadau cyflwyno manwl	tud. 49
8. Atodiad	
• Trosolwg ac adborth GOT	tud. 58
• Taflen Ffeithiau Mwslimiaid	tud. 64
• Amcanion gwersi GOT 1	tud. 66
• Enghraifft - GOT 1 gwers 2: Jihad	tud. 69
• Holiaduron agweddau cyn/ôl - dewis	tud. 85
• Diffiniadau	tud. 102
9. DVD Herio Eithafiaeth a CD Adnoddau	Clawr

e-bost GOT.Project.1@gmail.com

gwefan www.got.uk.net

RHAGAIR

RHAGAIR

HERIO EITHAFIAETH

Y DVD Herio Eithafiaeth yw'r ychwanegiad diweddaraf i'r Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu) sy'n ceisio hyrwyddo goddefgarwch a pharch at bawb trwy gyfrwng ymyraethau addysgol mewn ysgolion/ colegau a gweithdai penodedig i bobl ifanc, yn y gymuned ac i oedolion.

Mae'n ffurfio rhan o raglen gynhwysfawr o ymyraethau a hyfforddiant a gefnogir gan arwyddair GOT, 'Gwerthfawrogi Amrywiaeth : Hybu Integreiddio'. (Gelwch y wefan ar www.got.uk.net)

Wrth galon pob ymyrraeth - o 11 oed hyd at ddod yn oedolyn - mae'r nod o herio eithafiaeth a hybu integreiddio. Yr amcanion, a wahaniaethir yn ôl y gynulleidfa darged, yw:

- 1) Gwrthwynebu anoddefgarwch ac eithafiaeth trwy feddwl yn annibynnol a beirniadol.
- 2) Hwyluso gwybodaeth am, a dealltwriaeth o, neges ddi-drais y ffydd Islamaidd.
- 3) Lleihau rhagfarn a gwahaniaethu rhwng pob diwylliant, ffydd a chred.
- 4) Hyrwyddo cymunedau integredig a chydlynol.

Mae'r rhaglen sydd wedi'i chynnwys yn y llawlyfr hwn yn cyfeirio'n benodol at amgylcheddau addysgol ffurfiol sy'n cynnwys myfyrwyr 11-19 mlwydd oed ac mae pob un o'r tri chynllun dysgu a'r adnoddau yn cwblhau'r ffocws hwn.

Lluniwyd y DVD a'r amcanion sy'n cyd-fynd ag ef er mwyn hwyluso trafodaeth agored a meddwl yn feirniadol am faterion sy'n ganolog i gymdeithas iach, ddemocrataidd ac integredig - un sy'n gwrthod ideolegau a gweithredoedd treisgar pob eithafwr, waeth beth fo'i achos, ffydd neu wleidyddiaeth.

Mae pob un o'r tair pennod 12 munud o hyd, sy'n gysylltiedig â'i gilydd, yn cynnig adnodd cyfoethog ac unigryw i archwilio gwybodaeth, dealltwriaeth ac emosiynau sy'n gysylltiedig ag eithafiaeth. Maent yn herio'r cyfranogwyr i arfer eu hawl i ryddid barn a gweithredoedd, yn unol â chyfraith gwlad.

Yn ymarferol, gallai pob un o'r penodau canlynol fod gyfwerth â thri modiwl/gweithdy dros gyfnod o'r un nifer o wythnosau:

Y penodau ac isadrannau:

Pennod 1: Hau hadau eithafiaeth

- Beth yw eithafiaeth?
- Ymdrin â gwybodaeth
- Ymateb i eithafiaeth

Pennod 2: Meithrin eithafiaeth

- Denu recriwtiaid newydd
- Dod yn radical
- Pwy sy'n eithafwr?

Pennod 3: Cynaeafu eithafiaeth

- Mynegi eich barn
- Pa mor bell aiff eithafwyr?
- Pa mor bell ddylech chi fynd?

Rhybuddion a Chyngor:

1. Yn yr un modd â phob pwnc sensitif, cynghorir yn gryf mai pobl sydd â'r wybodaeth a'r profiad addas yn unig ddylai gyflwyno'r DVD.
2. Lluniwyd y DVD i hyrwyddo, trafod ac annog meddwl beirniadol. Y ffordd orau i gyflawni hyn yw trwy archwilio pob un o'i rannau (isadrannau) yn unigol ac yn olynol. Byddai gwneud fel arall yn peryglu'r canlyniadau a fwriedir - ar ei waethaf, yn mentro achosi mwy o niwed nag o ddaioni.
3. Mae datblygu pecyn ag adnoddau llawn sy'n cynnwys tri chynllun gwers, nodiadau manwl linell-wrth-linell i'w cyflwyno a CD o adnoddau a ddatblygwyd gan athrawon arbenigol, wedi cryfhau'r ffordd y cyflwynir y DVD mewn ysgolion a'r sector AB. Nodir cysylltiadau clir i feysydd o'r cwricwlwm sy'n cyd-fynd. (Gweler yr atodiad).
4. Gan ddefnyddio'r templed NAOMIE (Anghenion, Nodau, Amcanion, Dull, Gweithredu, Gwerthuso), mae rhaglen o 10 gweithdy ag adnoddau llawn wedi'i datblygu ar gyfer rhai 14-25 mlwydd oed mewn lleoliadau anffurfiol.

5. Mae'r broses o ddatblygu dyfeisiau eraill i ddiwallu amgylchiadau penodol yn mynd rhagddi.

6. Gellir defnyddio'r DVD Herio Eithafiaeth ar y cyd â rhaglenni GOT eraill sy'n gwrthwynebu ideolegau radical. (Gweler yr atodiad)

7. **RHYBUDD**: Mae'r DVD yn cynnwys rhai golygfeydd a allai achosi pryder i rai gwylwyr.

Cyfarwyddwyr Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu):

Caerdydd
Chwefror 2012

e-bost GOT.Project.1@gmail.com gwefan www.got.uk.net

DIOLCHIADAU

Diolchiadau

GOT Cam 1: 2008-2009

Prif nodwedd cyflwyno'r Prosiect Ysgolion GOT gwreiddiol oedd bod ei bwrpas yn tarddu o gymuned De Caerdydd ar ôl 9/11 - i ddiwallu anghenion y gymuned honno i wrthsefyll y don gynyddol o deimladau a meddyliau eithafol, o fewn y boblogaeth Ddu a Gwyn ill dwy, ac i hyrwyddo goddefgarwch, dealltwriaeth a pharch at bawb. Yn ei hanfod, Cydlyniant Cymunedol.

Ni fyddai'r Prosiect wedi llwyddo i gyrraedd belled â hyn fodd bynnag, heblaw am gefnogaeth gynnar gan Ysgrifennydd Cyffredinol Cyngor Mwslimiaid Cymru, Saleem Kidwai OBE, a chefnogaeth ariannol Llywodraeth Cynulliad Cymru i dreialu'r rhaglen mewn tair ysgol uwchradd yng Nghaerdydd yn ystod tymor yr hydref 2008:

Ysgol Uwchradd yr Eglwys yng Nghymru Esgob Llandaf, Ysgol Uwchradd Caerdydd ac Ysgol Uwchradd Cathays.

Hoffai'r cyfarwyddwyr danlinellu eu gwerthfawrogiad i dri phennaeth a gefnogodd y cynllun prawf - Y Parch. C. Hollowood, Mr. M. Griffiths a Mr. R. Phillips - a darparodd eu ffydd hwy ym mhotensial y rhaglen gyfrwng i droi breuddwydion yn realiti.

Mae'r prosiect wedi derbyn ystod eang o gefnogaeth ers hynny:

- Archesgob Caerdydd
- Cyngor Caerdydd
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Cytûn (Eglwysi Ynghyd yng Nghymru)
- NUT (Undeb Cenedlaethol yr Athrawon)
- Shree Swaminarayan, Teml Hindw Caerdydd
- Heddlu De Cymru
- Cymuned Iddewig De Cymru

Mae datblygiad y rhaglen wedi tynnu ar gyfraniad ystod eang o arbenigwyr yn eu priod feysydd - academyddion ac ysgolheigion, a phedwar Athro yn eu

plith, o Brifysgol Caerdydd, Athrofa Prifysgol Cymru Caerdydd a'r ysgolhaig Fulbright ar ymweliad â'r DU yn 2009; Angus Dunphy OBE, ymgynghorydd addysg annibynnol a chyn-bennaeth Ysgol Uwchradd Fitzalan; arbenigwyr cwricwlwm mewn Addysg Grefyddol ac ABCh; Geraint Evans, ymgynghorydd Gwasanaeth Cyrhaeddiad Lleiafrifoedd Ethnig (EMAS) o Gaerdydd - o Newham, bwrdeistref Llundain, bellach - a ddarparodd gymorth amhrisiadwy wrth ffurfioli trosglwyddiad cynnar y rhaglen; ysgolheigion ac ymarferwyr y ffydd Islamaidd.

Rhaid sôn yn arbennig am athrawon o bob un o'r tair ysgol uwchradd yng Nghaerdydd - a chydweithiwr o Sir Fynwy - a chwaraeodd ran allweddol wrth ddatblygu a chyflwyno rhannau tri a phedwar y rhaglen. Ni ellir gorbwysleisio eu hymrwymiad calonnog:

- Mrs Lisa James (Pennaeth Addysg Grefyddol, Ysgol Uwchradd Caerdydd)
- Mr. Andrew Jones (Cydlunydd ABCh a Chydlunydd Astudiaethau Crefyddol CA3, Ysgol Uwchradd Cil-y-Coed, Sir Fynwy)
- Ms. Emily Lloyd (Pennaeth ABCh, Ysgol Uwchradd yr Eglwys yng Nghymru Esgob Llandaf, Caerdydd)
- Ms. Clare McRobbie (Pennaeth Datblygiad Disgyblion, Ysgol Uwchradd Cathays, Caerdydd)

Yn olaf, diolch yn arbennig i'r 300 o ddisgyblion CA3 a CA4 a gymrodd ran yn y cynllun prawf yn nhymor yr hydref 2008 ac yn ddiweddarach, cynrychiolydd a ymddangosodd yn y DVD GOT 1 - a ffilmiwyd a chyfarwyddwyd mor fedrus gan Sian Roderick - yn Haf 2009. Roedd eu brwdfrydedd di-ildio a'u hawch am atebion i 'faterion eu cyfnod' yn ffynhonnell gyson o ysbrydoliaeth.

GOT Cam 2: 2010-2012

Bu i ehangu rhaglen GOT i gynnwys persbectif ehangach ar eithafiaeth, ennill cefnogaeth ariannol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, yn gweithio trwy Prifddinas Ddiogelach.

Cynhyrchodd a chyfarwyddodd Ali Yassine - cyn ddisgybl Ysgol Uwchradd Fitzalan a chynhyrchydd ffilmiau profiadol - y DVD Herio Eithafiaeth, a gymerodd mwy na blwyddyn i'w greu, gydag angerdd. Hoffai'r cyfarwyddwyr fynegi eu diolch i'r cyfranwyr arbenigol canlynol sy'n ymddangos ar sgrin, a roddodd eu hamser a'u gwybodaeth yn hael heb gydnabyddiaeth ariannol.

- Matthew Collins, 'HOPE not hate'
- Vince Donovan, Heddlu De Cymru
- Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu
- Stephen Johnson, Cynhyrchydd Radio
- Dr Glenn Jordan, Prifysgol Morgannwg
- Huw Stephens, BBC Radio 1
- Michael Wolkind QC

Oddi ar y sgrin, diolch i staff a myfyrwyr Uned y Cyfryngau, Prifysgol Caerdydd. Heb eu cymorth a'u cyfraniad ni fyddai'r ffilm wedi bod yn ddim ond sgript ar bapur.

Parhaodd yr athrawon-ymarferwyr arbenigol y soniwyd amdanynt yng Ngham 1 uchod i weithio heb gydnabyddiaeth ariannol ar ddatblygu gwersi ac adnoddau trwy gydol 2011, ac fe'i cynorthwywyd â hyn gan gyfraniadau gan Gareth Williams (Caplan, Ysgol Uwchradd Yr Eglwys yng Nghymru Esgob Llandaf, Caerdydd); Lisa Skelham (Cyfarwyddwr Gweithredol Addysg Bersonol a Gyrfaedd, Ysgol St Cyres, Penarth); Gemma Price (Athrawes Athroniaeth a Chrefydd, Ysgol Gyfun Bryn Hafren, Y Barri).

Yn yr un modd, ni fyddai datblygiad paralel y Rhaglen Ieuenctid 14-25 (rhaglen ar wahân) wedi bod yn bosibl heb ymrwymiad llwyr arbenigwyr ieuenctid a chymuned Caerdydd. Cynhyrchodd eu ffocws, gwybodaeth ac arbenigedd hwy ar y cyd 'raglen i'n hoes ni'.

- Michael Flynn (BVSNW)
- Bev Frater (Gwasanaethau Ieuenctid Caerdydd)
- Gareth Hicks (Ymgynghorydd Ieuenctid a Chymuned)
- Steve Khairah (cyn Swyddog Addysg Gymunedol)

Gyda diolch o waelod calon i bawb,

Cyfarwyddwyr Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu):
Caerdydd
Ionawr 2012

CEFNDIR A CHYD-DESTUN

Cefndir a chyd-destun:

a) Blynyddoedd cynnar: 2008-2009

Mae Prosiect (Ysgolion) GOT yn deillio'n wreiddiol o densiynau o fewn cymuned De Caerdydd yn dilyn erchylltra 9/11. Mae hi'n rhaglen 'o'r gwaelod i fyny' sy'n dod o'r gymuned i ateb anghenion penodol y gymuned honno, i

- atal y don gynyddol o deimladau a barn eithafol, yn y boblogaeth o bobl Ddu a Gwyn fel ei gilydd, a
- hybu goddefgarwch, dealltwriaeth a pharch at bawb - yn ei hanfod, cydlyniant cymunedol.

Adeg '9/11' roedd un o'r cyfarwyddwyr eisoes wedi gweithio ers sawl blwyddyn yn y gymuned, ac i'r gymuned, fel Tiwtor Cymunedol/Pennaeth yr Ysgol Ganol bryd hynny, yn Ysgol Uwchradd Fitzalan Caerdydd, sef yr ysgol uwchradd amlddiwylliannol fwyaf yng Nghymru, gyda 1700 o ddisgyblion.

Roedd yr ysgol ddigon ffodus i gael budd o berthynas waith agos gydag arweinwyr ffydd a chymunedol allweddol. Un o'r rheiny oedd Sheikh Mohamed Abdi Dahir, imam mosg Noor-El-Islam, Butetown.

Ef a welodd rym addysg fel cyfrwng i ledaenu neges ddi-drais y ffydd Islamaidd adeg 9/11, ac yntau'n gwneud gwaith gwirfoddol ers sawl blwyddyn yn Ysgol Uwchradd Fitzalan.

Sheikh Dahir oedd un o'r nifer o arweinwyr ffydd a ofalodd am anghenion poblogaeth Fwslimaidd Caerdydd, lle'r oedd 40% o'r boblogaeth honno'n byw mewn tair ward yn nalgylch Ysgol Uwchradd Fitzalan - Butetown, Grangetown a Glan yr Afon. Adeiladodd Sheikh Dahir a'r Tiwtor Cymunedol gysylltiad proffesiynol cryf a oedd wedi bodoli am sawl blwyddyn cyn 9/11.

Bu i ddigwyddiadau Medi 11^{eg} 2001 wneud iddynt sylweddoli na fyddai'r byd yr un fath fyth eto - ac y byddai angen ffydd a chefnogaeth emosiynol ychwanegol ar y bobl ifanc hynny a oedd yn tyfu i fyny yn ei gysgod, a bod angen rhagor o wybodaeth ynghyd â dealltwriaeth well os oeddynt am osgoi cael eu tyngu i ganol trobwll o ragfarn, gwahaniaethu, casineb a thrais.

Mae ystadegau troseddu Heddlu De Cymru yn dangos y twf yn nifer y troseddau hiliol yng Nghaerdydd dros y cyfnod:

- O 276 o ddiwyddiadau a gofnodwyd yn 1998/99
- I 761 yn 2001/02

Daeth hi'n amlwg mewn cyfnod cymharol fyr nad yng Nghaerdydd yn unig yr oedd y tensiynau a'r ymosodiadau geiriol a chorfforol hyn yn digwydd, ond y byddant yn dod o hyd i fynegiant cenedlaethol a rhyngwladol:

- ❑ Yn ôl y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol, roedd cynnydd nodedig mewn achosion hiliol trwy Gymru gyfan yn dilyn 11^{eg} Medi: roedd achosion o fwlio wedi treblu; roedd menywod a phlant o'r gymuned Fwslimaidd wedi cael eu cam-drin ar y strydoedd; adroddodd y Comisiwn fod bron pob un mosg yn y wlad wedi dioddef ymosodiad neu wedi derbyn post treisgar.

Daeth Dr. Ally i'r casgliad canlynol; "... roedd hi'n amlwg fod ymosodiadau 11 Medi a materion ar ôl Medi'r 11eg wedi achosi llawer iawn o gasineb rhwng disgyblion, a fyddai'n cael effaith hirdymor pe na chyfeirir ato." (Cyfieithiad) (BBC News, 2001).

Roedd Manzoor Moghal yng Nghaerlŷr, cadeirydd y Federation of Muslim Organisations yn rhannu'r un farn: "Roeddwn i'n gwybod ar unwaith y byddai hyn yn trawsnewid y byd, ac y byddai'n troi'r byd ben i waered. Byddai'n cael effaith hirdymor ar y byd Mwslimaidd." (Cyfieithiad) (BBC News, 2001).

Cafodd y cynnydd hwn mewn tensiwn rhwng Mwslimiaid/rhai nad ydynt yn Fwslimiaid ei adlewyrchu ledled y byd. Er enghraifft,

- ❑ Nododd canolfan yr 'European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia' y perygl fod hiliaeth wedi 'plannu ei hunan' yn Ewrop (New York Times, 2001).
- ❑ Adroddodd Mwslimiaid a rhai nad oeddynt yn Fwslimiaid yn Awstralia am effaith dinistrio Canolfan Masnach y Byd, "... daeth Mwslimiaid yn Awstralia, fel mewn rhannau eraill o'r byd, yn wrthrych ofn, ac yn dargedau i ddicter a dial. Roedd gwahaniaethu yn amrywio o gam-drin geiriol i wrthdaro corfforol ac ymosodiadau." (Cyfieithiad) (Issues deliberation Australia/America, 2007)

Atgyfnerthodd digwyddiadau 7/7 (2005) benderfyniad Sheikh Dahir i ymateb i anghenion ffydd y cymunedau yr oedd yn eu gwasanaethu yng Nghaerdydd, a thu hwnt. Wedi i'r Tiwtor Cymunedol ymddeol yn 2007 gwnaethant y penderfyniad i ddatblygu ymateb yn seiliedig ar ffydd i hybu cydlyniant cymdeithasol i bawb trwy gyfrwng addysg, gan ennyn trydydd cyfarwyddwr yn sgil eu penderfyniad, Dr. Abdalla Yassin Mohamed OBE, is-gadeirydd Cyngor Mwslimiaid Cymru ac academydd ac ysgolor nodedig.

Roedd ymchwil annibynnol yn atgyfnerthu'r agwedd hon: "Os ydym ni o ddifrif ynghylch ein hymrwymiad i ryng-ffydd, a datgymalu'r sylfeini sy'n ennyn 'bywydau paralel' a chymunedau 'Ochr yn Ochr' yna.... mae hi'n hanfodol bod pobl ifanc i gyd - Mwslimiaid a rhai nad ydynt yn Fwslimiaid - yn cael eu haddysgu nad yw syniadau'n perthyn i un grŵp diwylliannol neu ethnig yn unig, ac felly gellir eu rhannu a dadlau amdanynt gydag eraill." (Cyfieithiad) (Mirza, et al., 2007:94)

Gyda hyn yn gefndir, aeth y cyfarwyddwyr ati i ddatblygu modiwl i ddisgyblion uwchradd, gan sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r Cwricwlwm Cenedlaethol. Mae ei arfer yn awgrymu fod y modiwl, sy'n cynnwys pedair 'gwrs', angen 6 i 8 sesiwn, un awr o hyd, i gael yr effaith mwyaf posibl. (Gweler y wefan www.got.uk.net)

b) 2010-2012: DVD Herio Eithafiaeth

Mae'r cyfarwyddwyr - a phartneriaid - wedi bod o'r farn erioed na ddylid diffinio eithafiaeth ac eithafiaeth dreisgar yn ôl ffydd na ffynhonnell unigol o ddylanwad niweidiol yn unig.

Yn wir, mae'r diffiniad o eithafiaeth a ddefnyddir yn y DVD yn gwneud hyn yn amlwg:

"Eithafiaeth: Mae bod â safbwyntiau a theimladau eithafol yn golygu fod gennych agwedd gaeedig, gadarn ac anoddefgar tuag at bobl neu ddigwyddiadau waeth beth fo'ch lliw, cred neu grefydd. Ar ei waethaf, rydych chi'n mynegi casineb a thrais tuag at eraill."

Yn ôl hynny felly, roedd y cyfarwyddwyr wedi penderfynu ers peth amser ymdrin ag eithafiaeth ac eithafiaeth dreisgar fel problem 'aml-ddimensiwn' y gellid adnabod ei DNA yn rhesymol mewn sawl ffurf ac mewn amryw o

amgylcheddau, a lle roedd ideolegau radical (a amlygir yn *GOT 1*) yn dod o dan faner cyd-destun eithafiaeth.

Mae'n debyg fod yr agwedd hon wedi bod yn llwyddiannus: Gwelodd yr adborth ar ddiwedd lansio'r DVD y byddai 67% (o 90 ymateb) o 'Ddarparwyr Gwasanaeth' yn gweld y DVD yn 'hynod ddefnyddiol' i'w busnes craidd.

Ar hyn o bryd, mae'r cyfarwyddwyr a phartneriaid wrthi'n cynhyrchu ystod o ymyraethau ar gyfer grwpiau targed penodol, gan ddefnyddio'r DVD Herio Eithafiaeth fel platfform cyffredin.

Cyfarwyddwyr Prosiect *GOT* (Cymru'n Cyd-dynnu)
Caerdydd
Chwefror 2012

**DILYNIANT GOLYGFYDD
DVD HERIO EITHAFIAETH**

DVD 2: HERIO EITHAFIAETH - DILYNIANT GOLYGFYDD Y RHAGLEN

Hoffai'r cyfarwyddwyr fynegi eu diolch i'r cyfranwyr ar sgrin canlynol a roddodd eu hamser yn hael heb gydnabyddiaeth ariannol. Rhestrir yr enwau yn nhrefn yr wyddor:

Matthew Collins, 'HOPE not hate'

Vince Donovan, Heddlu De Cymru

Yr Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu

Stephen Johnson, Cynhyrchydd Radio

Dr Glenn Jordan, Prifysgol Morgannwg

Huw Stephens, BBC Radio 1

Michael Wolkind QC

DILYNIANT GOLYGFYDD Y RHAGLEN - PENNOD 1: **HAU HADAU EITHAFIAETH**

Noder. Gosodwyd y golygfeydd wedi'u hamseru canlynol gan ddefnyddio Windows Media Player. Mae arfer wedi dangos bod mân amrywiaethau (+/- ambell eiliad) o fewn a rhwng rhaglenni tebyg fel 'Power DVD'.

1. Tudalen bennawd: HERIO EITHAFIAETH
 - Rhaglen 1: Hau Hadau eithafiaeth
 - Rhaglen 2: Meithrin Eithafiaeth
 - Rhaglen 3: Cynaeafu EithafiaethChwaraewch bob un
2. (0m 08) Herio eithafiaeth: Hau hadau eithafiaeth
3. **(0m 14) Pennawd y bennod: Beth yw eithafiaeth?**
4. (0m 17) Pennawd: "Eithafiaeth: Mae bod â safbwyntiau a theimladau eithafol yn golygu fod gennych agwedd gaeëdig, gadarn ac anoddefgar tuag at bobl neu ddigwyddiadau waeth beth fo'ch lliw, cred neu grefydd."

5. (0m 30) "Ar ei waethaf, rydych yn mynegi casineb a thrais tuag at eraill."
6. (0m 35) Clip fideo - 9/11
7. (0m 49) Clip fideo - Bomio rhwydwaith trenau tanddaearol Madrid
8. (1m 03) Clip fideo - Bomio yn Llundain (Tavistock Square)
9. (1m 11) Clip fideo - Gorsaf trê'n tanddaearol Llundain
10. (1m 16) Cyfweiliad gyda dioddefwr yr ymosodiadau bomio yn Llundain: 'Roeddwn i'n meddwl nad oeddwn i am ddod allan o hyn - Beth bynnag ydoedd, doeddwn i ddim yn gwybod. Roeddwn i'n meddwl mai dyna ni pan aeth hi mor dywyll i gyd.'
11. (1m 23) Ali Yassine (Cynhyrchydd) - yn cyflwyno eithafiaeth/eithafwyr - '.....geiriau a ddefnyddir yn aml mewn adroddiadau newyddion ar y teledu a'r radio i ddisgrifio person neu grŵp o bobl gyda golwg arbennig o gul ar y byd.'.....Geiriau sy'n dwyn i gof olygfeydd o 'ddicter, casineb a thrais'.
12. (1m 48) Clip fideo - Protest Fwslimaidd yn erbyn y Fyddin Brydeinig gyda phosteri e.e. 'Bwtsieriaid Basra' (*Butchers of Basra*)
13. (1m 58) Clip fideo - Hawliau Anifeiliaid
14. (2m 07) Clip fideo - Llosgi baner America
15. (2m 16) Clip fideo - Gwrthdystiad y Dde Eithaf gyda phosteri e.e. 'Nid hiliaeth yw gwladgarwch' (*Patriotism isn't racism*)
16. (2m 24) Cyfweiliad sy'n rhoi persbectif hanesyddol ar eithafiaeth - Yr Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu: 'Mae gan eithafiaeth hanes eithaf hir. Mae pob symudiad gwleidyddol yn cynhyrchu safbwyntiau mwy cymedrol ac eithafol o'u mewn. Felly, er bod y ffocws ar hyn o bryd yn amlwg ar ffurfiau o eithafiaeth sy'n gysylltiedig â chrefydd, mewn gwirionedd, os ydych chi'n edrych yn ôl dros y 30 i 40 mlynedd ddiwethaf, rydyn ni wedi cael nifer o wahanol fathau o eithafiaeth. Rydyn ni wedi cael eithafiaeth sy'n gysylltiedig â Gwleidyddiaeth Adain Chwith, gyda Gwleidyddiaeth Adain Dde, gyda Gwleidyddiaeth Anarchaidd, hawliau anifeiliaid. Mae gan unrhyw ymgyrch sydd wedi'i gwleidyddoli safbwyntiau mwy eithafol a mwy cymedrol oddi mewn iddi.'
17. **(3m 04) Pennawd y bennod: Ymdrin â gwybodaeth**
18. (3m 11) Cynhyrchydd - 'Mae eithafwyr yn lledaenu eu neges trwy ddefnyddio cymysgedd o hanner gwirioneddau, gwybodaeth wedi'i gwyrddroi a chelwyddau noeth. Cyfeirir at y wybodaeth hon fel propaganda. Fodd bynnag, nid yw propaganda yn beth newydd.'
19. (3m 26) Clip fideo - Rali wleidyddol Natsiaidd. Cynhyrchydd: 'Yn y 1930au gwnaeth y Blaid Natsiaidd yn yr Almaen nifer o ffilmiau eithafol. Y nod oedd perswadio Almaenwyr cyffredin fod yr Iddewon i gyd yn bobl ddrwg.'

20. (3m 45) Cyfweiliad - Dr Glenn Jordan, Prifysgol Morgannwg - Roedd y Natsïaid yn deall cyfryngau/ffilm; argyfwng dwfn yn yr Almaen felly rhoi'r bai ar Iddewon/sipsiwn/pobl hoyw/comiwnyddion: 'Roedd y Natsïaid yn fedrus iawn. Roedden nhw'n deall diwylliant poblogaidd. Roedden nhw'n deall cryn dipyn am seicoleg, seicoleg grŵp hyd yn oed efallai ac roedden nhw'n deall llawer am rôl y cyfryngau. Roedden nhw'n cyflogi ffotograffwyr a gwneuthurwyr ffilm a dylunwyr ac ati. Roedden nhw'n fedrus - a hefyd, rwy'n meddwl iddyn nhw ddod i'r amlwg mewn cyfnod pan roedd argyfwng dwfn yng nghymdeithas yr Almaen ar ôl diwedd y Rhyfel Byd Cyntaf ac yn ystod blynyddoedd y dirwasgiad, ac felly o ystyried y sefyllfa wael gallai pobl feio rhywun - beio'r Iddewon, beio'r sipsi, beio'r bobl hoyw, beio'r comiwnyddion.'
21. (4m 32) Cynhyrchydd: Defnyddiodd y Natsïaid bropaganda i gipio a chynnal grym ac i roi eu polisiâu anfad ar waith - polisiâu oedd yn cynnwys lladd miliynau o bobl yn yr Holocaust. Roedd gan y Natsïaid gefnogwyr yn y DU hefyd - ond ni chafodd y rhan fwyaf eu twyllo gan eu propaganda. Mae'r ffilmiau hyn gan y Blaid Natsïaidd yn dangos i ni sut y gellir defnyddio propaganda i dwyllo cenedl gyfan i feddwl yn ddrwg am bobl sy'n byw ochr yn ochr â nhw, yn eu plith.
'Ond beth am heddiw - Pa ddulliau mae unigolion neu grwpiau'n eu defnyddio i ledaenu eu neges?'
22. (5m 24) Cynhyrchydd yn cyflwyno defnydd o'r rhynggrwyd: 'Mae'r rhynggrwyd yn enghraifft wych o ddull a ddefnyddir gan eithafwyr i recriwtio aelodau newydd. A dweud y gwir, mae gwefannau, e-bost a grwpiau trafod ar-lein wedi dod yn ddulliau pwerus i recriwtio, codi arian a pherswadio pobl i dderbyn safbwyntiau pob math o grwpiau eithafol.'
23. (5m 53) Cyfweiliad gyda Vince Donovan, Heddlu De Cymru am beryglon y rhynggrwyd: 'Yr hyn rydyn ni wedi'i weld yn ddiweddar, ers cyflwyno'r rhynggrwyd, yw pa mor hawdd yw hi i bobl gael gwybodaeth o ddiogelwch eu cartrefi eu hunain..... Trwy ddefnyddio dim ond Google gallwch deipio unrhyw beth yr hoffech ac, mewn chwinciad, mae gennych chi ddetholiad o tua ugain neu ddeg ar hugain o ddarpar safleoedd sy'n mynd i'ch arwain chi i lawr gwahanol lwybrau i ddod o hyd i ragor o wybodaeth am unrhyw ffurf ar eithafiaeth.'
24. (6m 17) Cynhyrchydd yn cyflwyno pamffled/taflen: 'Dull arall o ledaenu neges eithafol yw'r pamffled neu daflen hawdd ei ddarllen. Mae'r rhain yn rhad i'w hargraffu - yn arbennig mewn niferoedd mawr - ac oes yw'r daflen yn taro tant cydymdeimladol mae'r darllenydd yn debygol o ysgrifennu neu ffonio am wybodaeth fwy manwl.'
25. (6m 35) Cyfweiliad gyda Barrie Phillips, Cyfarwyddwr Addysg GOT, am ba mor hawdd yw cael gafael ar lenyddiaeth eithafol: 'Nid yw'n anodd i

bobl ifanc gyrraedd llenyddiaeth eithafol. Bydd y rhan fwyaf o bobl ifanc yn deall ar lafar lle mae deunydd yn cael ei ddosbarthu; bydd y rhan fwyaf o bobl ifanc yn gwybod trwy glywed sion, ar dafod leferydd, lle i gyrraedd deunydd ar y rhyngwrdd. Felly nid yw cael gafael ar ddeunydd eithafol yn beth anodd i bobl ifanc ei wneud.'

26. (7m 01) Cynhyrchydd: 'Dull a ddefnyddir yn gynyddol i ledaenu neges eithafol i bobl ifanc yw cerddoriaeth. Mae grwpiau eithafol yn ceisio denu pobl ifanc i'w ffordd nhw o feddwl trwy gyfuno gwahanol fathau o gerddoriaeth gyda negeseuon cul eu meddwl.'
27. (7m 30) Cyfweiliad - Huw Stephens BBC Radio 1: "Weithiau gall y caneuon a'r gerddoriaeth rydych chi'n gwrando arnyn nhw fod o natur eithafol. Felly mae'n bwysig gwrando a deall y geiriau mewn ffordd. Os ydych chi'n meddwl bod rhywbeth ychydig yn amheus mewn cân, does dim byd o'i le ar ofyn i rywun amdano, chi'n gwybod, achos bydd eich safbwyntiau yn newid wrth i chi fynd yn hŷn.....weithiau gall syniadau eithafol pobl eraill weithio'u ffordd i'ch clustiau chi a cheisio eich newid chi.'
28. (8m 03) Cyfweiliad gyda Stephen Johnson, Cynhyrchydd Radio: 'Mae pobl ifanc angen mynd i'r arfer o wrando ar ddeunydd nad yw'n mynd i achosi tramgwydd i'w ffrindiau a theulu ac eraill a cheisio cael ymwybyddiaeth iawn o'r hyn sy'n digwydd y tu ôl i'r alaw.'
29. (8m 26) Cyfweiliad gyda Matthew Collins ('HOPE not hate' erbyn hyn - National Front a Combat 18 gynt) - 'Ar yr adeg pan oeddwn i'n ymwneud â'r National Front a'r BNP i bob golwg roedden nhw'n bleidiau gwleidyddol ond nid oedden nhw'n ymgysylltu â'r broses wleidyddol mewn gwirionedd. Roedden nhw'n fudiadau gwleidyddol bychan iawn, iawn..... ac felly roedden ni'n gwneud gweithgareddau eithaf cymedrol fel dosbarthu taflenni, fel mynd i gyfarfodydd, fel ceisio gwerthu papurau newydd yn ystod y dydd ac yna, yn y nos, byddem ni'n rhan o weithgareddau yr oedden ni'n ryw gredu fyddai'n hybu ein nodau ac amcanion chwyldroadol, sef ymosod ar bobl - ein gelynion gwleidyddol..... Roedden ni'n rhan o ymgyrch i reoli'r strydoedd.....felly roedden ni'n rhan o drais eithaf milain yn erbyn ein gelynion - ac roedd ein gelynion yn amrywio o'r Chwith Eithaf i'r bobl wleidyddol o'r brif ffrwd - hen fenywod bach neu bobl oedd wedi llofnodi deisebau i achub y llyfrgell neu'r ysbyty lleol. Roedden ni'n rhan o ryfel gyda chymdeithas y brif ffrwd fel y mae eithafwyr i gyd.'
30. (9m 45) Clip fideo - Rhyddid Anifeiliaid gyda chysylltiad i gyflwyniad y cynhyrchydd: 'Pa fath o negeseuon a ledaenir gan grwpiau eithafol?'
31. (1) (10m 01) Clip fideo: Gwrthdystiad Adain Dde yn llafarganu 'Bomwyr Mwslimaidd oedi ar ein strydoedd' (*Muslim bombers off our streets*) a 'Rydyn ni eisiau ein gwlad yn ôl' (*We want our country back*).

(2) (10m 10) Al Muhajiroun: 'Mae Tony Blair wedi cael ei rybuddio - Tynnwch eich milwyr o Affganistan, tynnwch eich milwyr o Irac ac os na dynnwch eich milwyr oddi yno fe fydd tywallt gwaed ar strydoedd Llundain!'

(3) (10m 25) Cyfweiliad gyda Dr Glenn Jordan: - Dadansoddi cydrannau propaganda. Canlyniadau - 'Un peth hanfodol am bropaganda yw nad celwydd yn unig ydyw. Pe byddai'n gelwydd yn unig ni fyddai unrhyw un yn ei gredu. Mae'n cymryd darnau o wirionedd, hanner gwirioneddau, gwyrddroadau ac yn eu defnyddio. Yn aml iawn mae'n anodd gwybod gyda phropaganda oherwydd mae'n aml yn rhannol wir, ond mae fel arfer yn anwir gan fwyaf hefyd ac felly rwy'n meddwl fod rhaid i bobl ifanc feddwl yn feirniadol, i gwestiynu - i ofyn, ai felly y mae hi? Beth yw'r dystiolaeth? Rwy'n meddwl mai dyna sy'n wirioneddol bwysig.'

(4) (11m 06) Araith Martin Luther King - 'Rwy'n hapus i ymuno â chi heddiw yn yr hyn a fydd yn cael ei nodi mewn hanes fel y gwrthdystiad mwyaf dros ryddid yn hanes ein cenedl.'

(5) (11m 25) Cyflwyniad y cynhyrchydd i - 'Mae hi werth cofio nad yw eithafwyr i gyd yn negyddol neu aflonyddgar':

32. Pennawd (11m 35): Dywedodd Dr Martin Luther King Junior "Nid p'un a fyddwn ni'n eithafwyr ond pa fath o eithafwyr fyddwn ni yw'r cwestiwn. Mae'r genedl a'r byd ddirfawr angen eithafwyr creadigol."

33. (11m 49) **Pennawd y Bennod: Ymateb i eithafiaeth**

34. (11m 54) Cynhyrchydd:

'Reit, i grynhoi:

(1) Beth ydych chi'n ei ddeall am y geiriau eithafiaeth ac eithafwyr?
Mewn geiriau eraill, sut fydddech chi'n diffinio eithafiaeth?

(2) Sut fydddech chi'n ymdrin â gwybodaeth eithafol? Er enghraifft, sut fydddech chi'n beirniadu beth sy'n wybodaeth wir neu anwir?

(3) Ble fydddech chi'n mynd i gael ffeithiau am faterion? Pwy ddylech chi eu holi ynghylch beth sy'n onest a beth sy'n dwyllodrus?

Eich penderfyniad chi ydyw.'

Hawlfraint: Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu), 2011

e-bost: GOT.Project.1@gmail.com

DVD 2: HERIO EITHAFIAETH

DILYNIANT GOLYGFYDD Y RHAGLEN - PENNOD 2: MEITHRIN EITHAFIAETH

Noder. Gosodwyd y golygfeydd wedi'u hamseru canlynol gan ddefnyddio Windows Media Player. Mae arfer wedi dangos bod mân amrywiaethau (+/- ambell eiliad) o fewn a rhwng rhaglenni tebyg fel 'Power DVD'.

1. (0m 08) Tudalen bennawd: Herio eithafiaeth: Meithrin Eithafiaeth
2. (0m 12) Pennawd: 'Eithafiaeth: Mae bod â safbwyntiau a theimladau eithafol yn golygu fod gennych agwedd gaeëdig, gadarn ac anoddefgar tuag at bobl neu ddigwyddiadau waeth beth fo'ch lliw, cred neu grefydd.'
3. (0m 25) 'Ar ei waethaf, rydych yn mynegi casineb a thrais tuag at eraill.'
4. (0m 30) Clip fideo: Protestwyr Hawliau Anifeiliaid.
5. (0m 43) Clip fideo: Eithafwyr Adain Dde gyda phosteri 'Dim mwy o fosciau; Dim Cyfraith Sharia; Dim DU Islamaidd' (*No more mosques; No Sharia Law; No Islamic UK*). Gweiddi 'Bomwyr Mwslimaidd oddi ar ein strydoedd' (*Muslim bombers off our streets*) a 'Rydyn ni eisiau ein gwlad yn ôl' (*We want out country back*).
6. (0m 58) **Pennawd y bennod: Denu recriwtiaid newydd**
7. (1m 02) Cynhyrchydd (Ali Yassine). I lwyddo, mae'n rhaid i eithafwyr recriwtio eraill i'w hachos - mae pobl ifanc yn arbennig yn cynrychioli ffynhonnell werthfawr o botensial. 'Mae grwpiau eithafol yn aml yn gweld pobl ifanc fel targedau hawdd. Gall person ifanc gael ei ddylanwadu a'i siapio i weddu anghenion yr achos a gall gael eu cymell i wneud pethau efallai y byddai oedolyn yn meddwl dwywaith amdano, o ledaenu negeseuon o gasineb i gyflawni gweithredoedd treisgar.' Ond sut mae eithafwr yn edrych?
(1m 36) Cyfweiliadau: Gofynnwyd i bobl roi nodweddion eithafwr:
 - 'Rhywun sy'n gwisgo dillad Asiaidd.'
 - 'Dyn gyda barf.'
 - 'Rhywun sy'n ymosodol.'

- 'Mae'n debyg bod stereoteipiau i'w cael o hyd am, chi'n gwybod, sut mae eithafwyr yn edrych ond mae'n debyg mae'r peth sy'n codi ofn yw y gallan nhw fod yn unrhyw un.'
8. (1m 48) Mae'r cynhyrchydd yn herio'r gwyliwr i adnabod yr eithafwr yn ôl sut mae ef/hi yn edrych - o'r ffordd maent yn ymddangos neu'r dillad maent yn eu gwisgo, neu efallai yr olwg yn eu llygaid? Ynteu ai 'teimlad greddfol' ydyw?
 9. (2m 04) Cyfweiliad gyda Vince Donovan, Heddlu De Cymru: Mae eithafwyr yn anodd iawn i'w hadnabod. 'Gall fod yn unrhyw un o fewn ein cymunedau, o fewn cymdeithas. Nid yw pobl yn mynd rownd gyda'r gair eithafwr neu label ar eu talcen.....Yn gyffredinol, y safbwyntiau maen nhw'n eu credu ydyw, ond dim ond pan maen nhw'n troi'n weithredoedd rydyn ni'n eu gweld nhw.'
 10. (2m 24) Cyfweiliad gyda'r Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu. 'Nid yw eithafwyr yn wahanol o reidrwydd. Nid oes unrhyw beth mewn gwirionedd sy'n eu hamlygu nhw'n gorfforol neu o ran steil eu gwisg.....Eu safbwyntiau ydyw, y ffyrdd maen nhw'n meddwl am y byd sy'n wahanol - eu hagweddau, eu teimladau am ddigwyddiadau yn y byd - dyna beth sy'n wahanol amdanyn nhw. Nid sut maen nhw'n edrych neu unigolion penodol, ond yr hyn maen nhw'n ei feddwl am y byd, dyna sy'n wahanol am eithafwyr.'
 11. (2m 48) Cynhyrchydd: Felly ni allwn adnabod eithafwr yn ôl ei olwg/ei golwg ond pan rydym yn clywed y gair eithafwr beth yw'r peth cyntaf fyddwn ni'n meddwl amdano?
 12. (2m 57) Cyfweiliadau gyda detholiad o bobl yn ymateb i'r cwestiwn a osodir uchod - 'Mwslimiaid!' 'Mwslimiaid!' ac ati
 13. (3m 09): Clip fideo o losgi baner UDA a gweiddi 'Llosg UDA, Llosg!' (*Burn, burn USA!*)
 14. (3m 20) Cynhyrchydd: Mae Islam yn grefydd heddychlon ond mae digwyddiadau rhyngwladol - megis y rhyfeloedd yn Irac ac Afghanistan neu'r gwrthdaro Palesteina/Israel - wedi creu ymdeimlad o ddicter ac anghyfiawnder ymysg rhai Mwslimiaid. Mae'r rhan fwyaf yn ddinasyddion onest sy'n ufudd i'r gyfraith ac sy'n ymddwyn mewn ffordd gymedrol a synhwyrol, hyd yn oed os ydynt yn anghytuno â gweithredoedd y llywodraeth. Ond mae lleiafrif yn ceisio mynegi eu hunain mewn ffordd fwy radical; a lleiafrif llai fyth yn cymryd camau mwy eithafol fyth.
 15. (3m 54) Cyfweiliad: Sheikh Mohamed Abdi Dahir o fosg Noor-El-Islam, Caerdydd. 'Mae Islam yn grefydd heddychlon. Os ydych chi'n gweld rhywun sy'n dreisgar ac mae'n honni ei fod yn Fwslim da - peidiwch â'i gredu. Mae'n berson sy'n wyrdröedig, ar gyfeiliorn. Mae Islam yn galw pobl at heddwch o hyd. Peidiwch â'i gredu.'

16. (4m 23) Llun - Richard Reed, Mwslim troëdig, a ddedfrydwyd yn yr Unol Daleithiau ar ôl cyfaddef iddo geisio ffrwydro taith awyren fasnachol gyda bomiau wedi'u cuddio yn ei esgidiau.
Cynhyrchydd: 'Er nad oes llwybr clir at eithafiaeth, gellir cymharu bywyd Richard â nifer o rai eraill sydd wedi ymuno â grwpiau eithafol.'
17. (4m 46) Llun - Matthew Collins - oedd yn perthyn i ddau grŵp eithafol Adain Dde pan oedd yn ifanc - National Front a Combat 18; yn yr ysgol gyda Richard Reed.
Cynhyrchydd: 'Mae e nawr yn treulio'i fywyd yn ymladd eithafiaeth ond mae'n cofio Richard o'i ddyddiau ysgol.'
18. (5m 03) Cyfweiliad gyda Matthew Collins, ymgyrch 'HOPE not hate'.
'Roedd Richard Reed yn blentyn hynod, hynod arferol, yn cael ei ddefnyddio braidd, digalon..... ac rwy'n meddwl fwy na thebyg iddo actio fel mae plant digalon sy'n cael eu defnyddio yn ei wneud pan fydd rhywun yn mynd i'w meddwl nhw. Mae'n enbyd ac yn ddifrifol o drist.....Roeddwn i'n siarad ag un o'i gyn athrawon oedd methu credu beth oedd wedi digwydd iddo.'
19. (5m 35) Cynhyrchydd: 'Nid Mwslimiaid radical yn unig sy'n ceisio recriwtio aelodau newydd i'w hachos - mae grwpiau gwrth-lywodraeth, eithafwyr hawliau anifeiliaid a grwpiau'r Dde Eithaf yn weithgar geisio cael aelodau newydd hefyd.'
Rhestr o grwpiau eithafol yn sgrolio i lawr y tu ôl i'r cynhyrchydd, e.e.
 - Red Hand Defenders
 - Aryan Nations
 - Earth First
 - White Wolves
20. (5m 50) Cyfweiliad gyda'r Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu. 'Mae nifer o wahanol ffyrdd y mae pobl yn cael eu denu tuag at safleoedd eithafol. Mae'r rhyngrwyd yn un mawr ar hyn o bryd - ond yr hyn sydd o ddiddordeb i ni yw cysylltiad personol. Yn y cyfryngau, mae temtasiwn i ddweud bod eithafwyr yn wyllt, ffanatigMewn gwirionedd, yn aml iawn mae'r rhai sydd fwyaf effeithiol am recriwtio pobl ifanc tuag at eithafiaeth yn unigolion carismataidd, dymunol iawn - ac mae'r cyswllt personol hwnnw yn bwysig iawn yn y broses yma o symud tuag at safbwynt mwy eithafol.'
21. (6m 34) Cyfweiliad gyda Matthew Collins, ymgyrch 'HOPE not hate' - "Fe wnaethant dreulio llawer o amser yn fy siapio i os hoffech chi, yn cnocio rhai o'r pethau roeddwn i'n eu hoffi allan ohona'i. Fe wnaethan' nhw fy ail-siapio i. Fe wnaethan nhw fy nghyflyru i os liciwch chi, dwi ddim yn gwybod.... Roeddwn i eisiau i hyn ddigwydd i mi i 'ngwneud i'n berson gwell yn eu llygaid nhw.... Felly fe wnaethan nhw gnocio ychydig o bethau allan

ohona'i, ychydig o'r elfen o hwyl, rhai elfennau o ffordd o fyw diofal ac agored allan ohona'i.... a'n siapio i yn berson gwahanol, a oedd yn dal i fod yn hoenus, dal yn swnllyd, dal yn eithaf doniol ond fe newidion nhw fy hiwmor i fel bod fy hiwmor yn dod yn rhyw fath o sylwadau eithaf diniwed rhywun 15 oed i ddod yn sylwadau eithaf atgas a sbeitlyd. Fe es o wneud i ystafell gyfan chwerthin i wneud i rai pobl yn yr ystafell chwerthin... roedd popeth yn fy mywyd wedi ei siapio i lenwi eu model nhw."

22. (7m 33) Cyfweiliad gyda Michael Wolkind QC - Mae eithafwyr yn 'swyno' ac yn angerddol am eu hachos. 'Yn y radicaliaid rwyf wedi'u cynrychioli, mae angerdd yn eu ffordd o siarad. Mae cred absoliwt sy'n disgleirio ac nid ydych chi'n stopio a meddwl o reidrwydd p'un a ydyn nhw'n iawn neu'n anghywir. Am ychydig, maen nhw'n swyno wrth i chi glywed pa mor argyhoeddedig ydyn nhw.... mae ganddyn nhw achos. Gall pobl fod yn angerddol mewn achosion arferol, mewn achosion diniwed - mewn chwaraeon, yn dilyn tîm ond maen nhw'n angerddol am eu credoau mewn meysydd llawer mwy dadleuol.'
23. (8m 00) Cynhyrchydd: Yn cyflwyno radicaleiddio. 'Caiff y thema gyffredin rhwng bod yn flin gydag achos a chymryd golwg eithafol, neu yn wir, bod yn barod i gymryd mesurau eithafol y tu hwnt i'r hyn y gellid ei ddisgrifio fel rhesymol ei alw'n radicaleiddiad yn aml.'
24. (8m 17) **Pennawd y bennod: Dod yn radical**
25. (8m 21) Diffiniad ar sgrîn o radicaleiddio: 'Y broses lle mae syniadau a chredoau pobl yn cael eu dylanwadu a'u newid i ddod yn amlwg fwy eithafol nad oedden nhw'n flaenorol'.
26. (8m 28) Cyfweiliad gyda'r Athro Martin Innes, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu. 'Ar ôl 2001, ar ôl digwyddiadau 9/11 roedd pobl yn meddwl y medrech chi'n syml broffilio a dweud bod mathau penodol o unigolion a fydd yn gwyro tuag at eithafiaeth mwy na mathau eraill. Mewn gwirionedd, mae ymchwil yn dweud nad yw hynny'n wir. Yr hyn sy'n symud pobl ar hyd y broses o radicaleiddio, sy'n eu symud i fod yn eithafwr yw nifer o wahanol fathau o ddigwyddiadau sy'n digwydd iddyn nhw, felly nid y person ond y sefyllfaoedd maen nhw'n mynd trwyddyn nhw sy'n bwysig. A'r rhain fydd y digwyddiadau sydd â rhyw fath o bŵer ac arwyddocâd emosiynol iddyn nhw.'
27. (9m 02) Cyfweiliad gyda Michael Wolkind QC - Mae radicaliaid yn diystyru rheolau arferol. 'Rwyf wedi cynrychioli nifer o bobl y mae'r llysoedd yn eu hystyried i fod yn radicaliaid, y mae eu safbwyntiau mor eithafol maen nhw mor bell y tu allan i feddwl y brif ffrwd. Dydyn nhw ddim yn dilyn y rheolau arferol. Maen nhw'n teimlo eu bod yn gyfiawn i

fynd eu ffordd eu hunain a diystyru'r rheolau arferol. Does ganddyn nhw ddim ymatal. Maen nhw'n teimlo bod ganddyn nhw achos cyfiawn, y gallan nhw wneud beth bynnag maen nhw ei eisiau i gyrraedd eu nodau.'

28. (9m 25) Llun - Eithafwyr Adain Dde yn gorymdeithio gyda throsloais am Matthew Collins a'i 'dröedigaeth' oddi wrth drais.
29. Lluniau o eithafwyr treisgar sydd wedi'u heuogfarnu 'sydd wedi cael eu dyfarnu'n euog o amrywiaeth o droseddau ar ôl dod radical. Mae rhai wedi rhoi eu bywydau dros eu hachos ond, yn waeth fyth, wedi cymryd bywydau rhai eraill diniwed i brofi pwynt.'
 - (9m 41) David Copeland
 - (9m 45) Dhiren Barot
 - (9m 49) Martyn Gilleard
 - (9m 55) Bilal Abdullah
 - (9m 57) Kafeel Ahmed
30. (10m 02) Mae'r cynhyrchydd yn gofyn: 'Felly sut ydych chi'n adnabod y rheiny sydd wedi dod yn radical - neu sydd yn y broses o ddod yn radical? A beth ddylech chi ei wneud os ydych chi'n amau fod unigolyn neu grŵp eithafol yn eich targedu chi?'
31. (10m 13) Cyfweliad gyda'r Athro Martin Innes: Mae'r broses a elwir yn paratoi (*grooming*) yn soffistigedig ac mae ganddo gysylltiadau â seicoleg. Nodweddion i gadw golwg amdanynt: anoddefgarwch, anhyblyg, naratif cryf.

'Mae hi'n anodd iawn mewn gwirionedd i sylwi bod hyn yn digwydd oherwydd mae proses a elwir yn paratoi. Felly ni fydd rhywun yn dod i fyny atoch chi ac yn dweud 'Hei, wyt ti eisiau dod draw i fod yn eithafwr?' Mae'n broses llawer mwy cynnil, cymhleth sy'n esblygu dros amser o safbwynt sut mae'n digwydd ac mae'r broses baratoi yma'n eithaf soffistigedig yn y ffordd mae'n gweithio a'r dimensiynau seicolegol y tu ôl iddo. Ond os ydych chi'n gwrandao ar bobl ac os oes ganddyn nhw rywffaint o anoddefgarwch yn y ffordd maen nhw'n siarad am bethau; os ydyn nhw'n ymddangos yn anhyblyg yn eu safbwyntiau, dydyn nhw ddim yn fodlon gwrandao ar wrthddadleuon ac os oes ganddyn nhw naratif cryf iawn maen nhw'n ei ddefnyddio dros sefyllfaoedd rywsut, dyna rai o'r pethau i fod yn ofalus ac yn ymwybodol ohonyn nhw.'
32. (11m 07) Cyfweliad gyda Vince Donovan, Heddlu De Cymru: 'Gall pobl gael eu paratoi i gael safbwynt arbennig, gan yr wybodaeth a gyflwynir iddyn nhw yn gyffredinol. Gall y math yma o wybodaeth fod yn emosiynol iawn a bydd eithafwyr yn defnyddio pethau maen nhw'n gwybod a fydd yn bachu'r person hwnnw i ddysgu mwy a mwy am y pwnc arbennig hwnnw. Yn anffodus, maen nhw'n dod yn emosiynol gysylltiedig iawn, iawn ac

maen nhw'n meddwl bod yr hyn maen nhw'n ei ddarllen a'r hyn maen nhw'n ei weld ar y rhynggrwyd yn ffeithiol a'i fod yn rhywbeth y maen wirioneddol rhaid iddyn nhw wneud rhywbeth amdano i weithredu.'

33. (11m 41) **Pennawd y bennod: Pwy sy'n eithafwr?**

34. (11m 45) Cynhyrchydd:

'Felly beth ydych chi'n ei ddeall am adnabod rhywun sy'n agored i eithafiaeth?'

(1) Sut fydddech chi'n mynd ati i adnabod ymddygiad eithafol?

(2) Heb enwi enwau, ydych chi erioed wedi amau unrhyw un o fod yn eithafwr: Os felly, beth wnaeth i chi amau?

(3) Beth fydddech chi'n meddwl fyddai'r camau priodol i'w cymryd petaech chi'n meddwl eich bod chi neu ffrind yn cael eu targedu?'

Hawlfraint: Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu), 2011

e-bost: GOT.Project.1@gmail.com

DVD 2: HERIO EITHAFIAETH

DILYNIANT GOLYGFYDD Y RHAGLEN - PENNOD 3: CYNAEAFU EITHAFIAETH

Noder. Gosodwyd y golygfeydd wedi'u hamseru canlynol gan ddefnyddio Windows Media Player. Mae arfer wedi dangos bod mân amrywiaethau (+/- ambell eiliad) o fewn a rhwng rhaglenni tebyg fel 'Power DVD'.

1. (0m 08) Herio Eithafiaeth: Cynaefu eithafiaeth
2. (0m 12) Pennawd: "Eithafiaeth: Mae bod â safbwyntiau a theimladau eithafol yn golygu fod gennych agwedd gaeëdig, gadarn ac anoddefgar tuag at bobl neu ddigwyddiadau waeth beth fo'ch lliw, cred neu grefydd."
3. (0m 27) "Ar ei waethaf, rydych yn mynegi casineb a thrais tuag at eraill."
4. (0m 30) Clip fideo - Gwrthdystiadau treisgar
5. (0m 55) Clip fideo - Protest myfyrwyr heddychlon
6. (1m 00) Cynhyrchydd (Ali Yassine): Pan mae pobl yn teimlo'n ddig am fater neu achos mae nifer o ffyrdd y gallant fynegi eu hanfodlonrwydd.....
'Yn wir, mae democratiaethau'n ffynnu oherwydd bod hawl gan bobl ddangos eu dirmyg ynghylch amrywiaeth o faterion a allai effeithio eu bywydau neu fywydau'r rheiny maen nhw'n teimlo'n sympathetig tuag atyn nhw. Felly, pa mor bell fyddech chi'n fodlon mynd i wneud eraill yn ymwybodol o'ch anfodlonrwydd petaech chi'n anghytuno â safbwynt neu bolisi arbennig?'
7. **(1m 29) Pennawd y bennod: Mynegi eich barn**
8. (1m 34) Cyfweiliadau gydag aelodau amrywiol o'r cyhoedd i gasglu eu barn ar sut y byddent yn mynd ati i gael eu clywed am fater neu achos:
 - 'Buaswn i'n ceisio dod â grŵp o bobl ynghyd oedd â meddwl tebyg, un ai trwy lythyr yn y papur newydd neu ddysgu am gyfarfod oedd am yr achos hwnnw'n barod.'
 - 'Y mwyaf eithafol y buaswn i'n mynd yw gorymdeithio siŵr o fod.'
 - 'Wel, buaswn i'n trio cysylltu â'm AS.'
 - 'Cael deiseb i weld os oedd pobl eraill yn teimlo'r un ffordd.'

- 'Defnyddio'r rhyngrwyd efallai, rhyw fath o blog neu ymgyrch i ddweud wrth bobl amdano neu rannu eich barn.'
 - 'Siarad gyda'n cynghorwyr lleol, ein ASau lleol, Aelodau'r Cynulliad lleol, eu cael nhw'n rhan ohono.'
 - 'Ysgrifennu at fy ngwasg lleol, gorsaf deledu a radio lleol.'
 - 'Buaswn i'n protestio. Buaswn i'n ei wneud yn ddi-drais yn bersonol.'
 - 'Mynd i'r gymuned leol, cael grŵp o bobl, codi'r mater, ysgrifennu at yr ASau.'
 - 'Buaswn i'n jest yn siarad â phobl fwy na thebyg. Rwy'n eithaf didaro. I fod yn onest gyda chi, buaswn i'n gorymdeithio petai'n rhywbeth roeddwn i'n teimlo mor gryf â hynny amdano.... Triwch gymryd y tocyn bws oddi ar bensiynwyr a buaswn i i lawr yno'n gorymdeithio.'
 - 'I ddechrau buaswn i'n mynd i weld fy AS, ysgrifennu at fy AS. Petai hynny'n methu buaswn i'n dechrau cynnal gorymdaith brotest. Rwy'n meddwl eu bod nhw'n ddigon iawn i wneud hynny. Os ydych chi'n credu yn rhywbeth dylech chi ymladd drosto.'
9. (2m 41) Cynhyrchydd - fideo o brotest heddychlon ym Mharc Cathays, Caerdydd. 'Mae protestio yn hawl sylfaenol ym Mhrydain wrth gwrs. Yn wir, gall protest heddychlon fod yn arf ymgyrchu pwerus iawn ac enillwyd nifer o'r hawliau a'r rhyddid rydyn ni'n eu mwynhau heddiw oherwydd bod pobl yn barod i fynd allan ar y strydoedd a phrotestio.'
 10. (2m 59) Cyfweiliad gyda Vince Donovan, Heddlu De Cymru - Tanlinellu'r hawl i brotestio'n heddychlon ac yn mynegi pryderon pan allai hyn ddatblygu yn drais. 'Mae gan y DU hanes hir o allu protestio a mynegi ein barn. Mae gennym ein hawliau dynol a gallwn ymgynnull gyda phobl sydd â'r un diddordebau a'r un farn. Gallwn ddal baneri yn y strydoedd a gallwn fynegi ein barn - ac mae hynny'n iawn ac mae'r hawl hwnnw gennym ni ac rydyn ni'n gallu gwneud hynny. Fodd bynnag, y pryder yw pan mae'r safbwyntiau hynny'n mynd tuag at weithredoedd a phan mae pobl mor danllyd ac mor emosiynol ac yn teimlo bod yn rhaid iddyn nhw fynd ati i wneud rhywbeth fel eu bod eisiau cymryd y gweithredoedd hynny i'r eithaf ac achosi niwed i eraill o bosib.'
 11. (3m 32) Cynhyrchydd: Mewn blynyddoedd diweddar, mae cyfreithiau troseddol newydd wedi'u cyflwyno i ddelio ag amrywiaeth o fygythiadau, o derfysgaeth i ymddygiad gwrthgymdeithasol, ac o eithafiaeth dros anifeiliaid i stelcio. 'Tra bod y problemau yma'n real a bod hawl gan y llywodraeth i amddiffyn y cyhoedd gallwch chi dal brotestio os ydych chi'n teimlo'n gryf dros fater neu achos. Fodd bynnag, mae rhai rheolau euraidd y dylech eu cadw mewn golwg.'
 12. (3m 56) Rheol 1

Mae hawl gennych chi ymgynnull ar briffordd gyhoeddus cyn belled nad ydych chi'n rhwystro pobl eraill rhag ei defnyddio'n llwyr a'ch bod chi'n ymddwyn yn heddychlon a heb unrhyw fygythiadau o drais.

'Fodd bynnag gall yr heddlu gyflwyno amodau ond dim ond os ydyn nhw'n credu yn rhesymol fod angen yr amodau ac i atal anhrefn cyhoeddus difrifol, difrod difrifol i eiddo neu darfu difrifol ar fywyd y gymuned.'

13. (4m 20) Rheol 2

Ar y briffordd gyhoeddus yn unig y mae eich hawl i ymgynnull.

'Os ydych chi'n ymgynnull ar dir preifat heb ganiatâd, gallwch chi gael eich cyhuddo o dresmasu. Nawr er nad yw hyn yn drosedd yn ei hunan, gallwch chi gael eich erlyn am iawndal, neu gellir gofyn i chi adael a chael eich symud trwy rym os ydych chi'n gwrthod. Hefyd, os ydych chi'n tresmasu ar dir a'ch bod chi'n gwneud rhywbeth sydd â'r bwriad o godi ofn, tarfu neu hyd yn oed rwystro rhywun sy'n gweithredu'n gyfreithiol gall yr heddlu eich arestio os ydyn nhw'n amau'n rhesymol eich bod chi'n cyflawni'r hyn a elwir yn dresmasu gwaethygedig.'

14. (4m 57) Rheol 3

Ni chaniateir i chi aflonyddu pobl.

'Nawr er nad yw aflonyddu wedi'i ddiffinio, gall gynnwys ymddygiad sy'n achosi braw neu ofid. Er enghraifft, gall gweiddi geiriau neu ddal placard fod yn aflonyddu. Yn ogystal, os taw eich bwriad yw perswadio rhywun i beidio â gwneud rhywbeth y mae hawl ganddyn nhw ei wneud, neu yn wir yn eu gorfodi i wneud rhywbeth y mae hawl ganddyn nhw beidio â'i wneud, gall hynny fod yn aflonyddu hefyd.'

15. (5m 26) Cyfweliad gyda Michael Wolkind QC: Mae nifer o'n hawliau heddiw wedi digwydd o ganlyniad i brotest heddychlon: 'Mae hawl gennych chi, ynghyd ag eraill sy'n teimlo fel chithau, i fynegi'n gyhoeddus eich barn yn angerddol a'ch credoau'n bendant. Efallai y bydd eraill yn anghytuno â chi ond dyma'ch cyfle i fynegi eich barn. Mae rheolaeth fodd bynnag. Ni allwch annog eraill tuag at drais. Ni allwch yn amlwg gorddi casineb hiliol. Ac ar wahân i hynny i gyd bydd cyfraith gwlad gyffredin yr heddlu yn dweud na all fod gormod ohonoch chi ac ni all bara'n rhy hir ac rydyn ni eisiau i chi gymryd llwybr nad yw'n dod â chi i wrthdaro'n uniongyrchol gyda phobl y gallai bod gennych chi farn anffafriol tuag atyn nhw.'

16. (6m 08) Pennawd y bennod: Pa mor bell aiff eithafwyr?

17. (6m 13) Cefnlen - Fideo Adain Dde.

18. (6m 18) Cyfweliad gyda Vince Donovan, Heddlu De Cymru sy'n rhybuddio am y peryglon i rywbeth droi'n droseddu os yw rhyddid barn yn 'mynd yn rhy bell' ac yn peri tramgwydd i bobl eraill. Gall rhai o'r safbwyntiau yma gyffwrdd ar anabledau, hiliaeth, homoffobia, a rhagfarn ar sail

oedran... 'a bydd canlyniadau i fynegi ein rhyddid barn os ydyn ni'n mynd yn rhy bell.'

19. (6m 47) Cynhyrchydd - Mae rhai pobl yn teimlo nad yw mynegi eu hunain yn heddychlon yn ddigon. 'Cymaint yw eu hargyhoeddiad am achos arbennig nes eu bod yn aml yn teimlo fod angen adlewyrchu eu barn gref mewn ffordd gref a di-flewyn-ar-dafod. Yn wir, mae rhai hyd yn oed yn barod i dorri'r gyfraith i fynegi eu safbwynt. Mae rhai, fodd bynnag, yn barod i fynd ymhellach a byddent yn anafu neu ladd eraill.' - Mae'r datganiad olaf wedi'i osod yn erbyn fideo o 9/11.
20. (7m 14) Mae'r cynhyrchydd yn cyflwyno Matthew Collins, ymgyrch 'HOPE not hate', a symudodd o safbwynt rhesymol i ffordd fwy radical ac eithafol o feddwl. 'Fodd bynnag, fel y daeth Matthew i wybod ei hunan trwy brofiad, gall bod â safbwyntiau eithafol arwain yn gyflym at gyflawni gweithredoedd eithafol weithiau.'
'Fel bachgen pymtheg oed yn tyfu i fyny yn ne Llundain ar stad cyngor yn mynd i ysgol gyfun fawr iawn, fel y rhan fwyaf o fechgyn 15 oed mae'n debyg nad oeddwn i'n rhydd rhag trais, ond es i o ymladd ar y maes chwarae neu ymladd wrth gatiau'r ysgol neu sgarmesoedd bach ar y stad i fynd i dafarndai a chlybiau gyda batiau pêl fas, ciwiau pŵl, cyllyll. Es i o fynd i bêl-droed gyda fy ffrindiau i le fydddech chi'n gwylio gêm o bêl-droed i fynd i gemau pêl-droed lle doedden ni ddim hyd yn oed yn mynd i mewn i'r gêm, lle byddem ni'n aros y tu allan i ymosod ar bobl eraill. Es i o fod yn fachgen 15 oed ar ddydd Sadwrn oedd â swydd ar stondin y farchnad yn gwerthu ffrwythau i dreulio fy mhenwythnosau yn gwerthu papurau newydd a bod ynghlwm ag yfed yn drwm ac yna'r math o drais sy'n cau tafarndai am y penwythnos. Roeddwn i'n treulio fy amser gyda phobl oedd yn ymosod ar bobl lle bynnag oedden nhw'n mynd - oherwydd eu lliw, oherwydd eu crefydd, oherwydd eu hacen, oherwydd yr hyn roedden nhw'n ei wisgo. Roeddwn i'n treulio fy mhenwythnosau yn crwydro o amgylch Llundain - ac nid dim ond Llundain wrth gwrs, ar draws y wlad yma, yn ymwneud â thrais. Rwy'n gwylio nawr y ffilmiau yma sy'n dyrchafu hwlighaniaid pêl-droed ond 'dyw'r ffilmiau yma ddim yn dod yn agos o bell ffordd at ba mor enbyd o drist yw hynny, i fyw fel yna. Pa mor enbyd, enbyd o drist. Bob dydd, mwy o drais bob dydd, mwy o gasineb bob dydd, bob dydd o'ch bywyd.'
21. (9m 17) Fideo 9/11
22. (9m 23) Cyfweiliad gyda Barrie Phillips, Cyfarwyddwr Addysg GOT: Gall tyfu'n oedolyn fod yn gyfnod arbrolfol peryglus i bobl ifanc:
'Arbrofi yw tyfu i fyny; adnabod eich hunan yw tyfu i fyny. Os yw person ifanc eisiau arbrofi gyda theimladau ac emosiynau ac yn teimlo'n gryf dros fater, dyna adeg a allai fod yn barod i ecsbloetio.'

23. (9m 40) Cyfweiliad gyda'r Athro Martin Innes: Angen datblygu meddwl beirniadol mewn pobl ifanc - a gwranddo ar safbwyntiau gwahanol:
'Rhan o ddod yn berson addysgedig yw eich bod chi'n dysgu meddwl am bethau, cwestiynau pethau ac i godi meddwl beirniadol fel eich bod chi'n berson â meddwl annibynnol a dyna beth rydyn ni ei eisiau. Felly nid yw'n dweud, chi'n gwybod, allwch chi ddim siarad am y syniadau yma, allwch chi ddim meddwl amdany'n nhw - ond mae angen i chi feddwl amdany'n nhw'n feirniadol, bod yn agored i safbwyntiau eraill a gwranddo ar beth mae pobl eraill yn ei ddweud.'
24. (10m 10) Cyfweiliad gyda Matthew Collins, ymgyrch 'HOPE not hate': 'Mae eithafiaeth yn magu eithafiaeth arall. Ac o'r holl bobl roeddwn i'n ymwneud â nhw yn y Dde Eithaf, aeth tri ymlaen i lofruddio pobl, cafodd pedwar ohonyn nhw ddedfrydau tymor hir iawn, iawn yn y carchar am drais; fe gyflawnodd un hunanladdiad. Alla'i ddim meddwl am un ohonyn nhw sydd heb gael dedfryd tymor hir yn y carchar. A galla'i ddweud wrthoch chi am y carchar - nid dim ond lolian trwy'r dydd yn gwyllo teledu Sky ydyw. Nid yw fel mae'n dweud yn y papurau newydd..... dyna'r iselder mwyaf unig gyrhaeddwyd chi fyth, bythoedd. Ond dyna fydd eich hanes chi yn y diwedd. Nid yw eithafwyr yn newid y byd - pobl glyfar sydd.'
25. **(10.59) Pennawd y bennod: Pa mor bell ddylech chi fynd?**
(11m 04) Cynhyrchydd:
'Felly beth ydych chi'n ei ddeall am y ffyrdd cyfreithiol i leisio'ch pryder ynghylch rhywbeth rydych chi'n gofalu'n fawr amdano?
- (1) Ym mha ffyrdd allwch chi fynd ati i leisio'ch pryderon ar bwnc, mater neu achos arbennig?
- (2) Beth sy'n gyfreithiol a beth sy'n anghyfreithlon o ran cael eich clywed neu'ch sylwi?
- (3) Ble fydddech chi'n mynd neu gan bwy ddylech chi ofyn am gyngor er mwyn **peidio** â thorri'r gyfraith?

CYNLLUN GWERS 1
A NODIADAU CYFLWYNO MANWL

Gwers/Rhaglen/Gweithdy 5 (1/3)				
Dyddiad:	Diwrnod:	Dosbarth:	Gwers:	Nifer y disgyblion:
Lefel Gallu:		Hyd y wers: 1 awr		
Teitl yr Uned Waith: Prosiect GOT: Herio Eithafiaeth - Hau Hadau Eithafiaeth				
<p>Amcanion/Deilliannau Dysgu:</p> <p>Erbyn diwedd y wers hon, dylai myfyrwyr allu:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Gwybod beth yw eithafiaeth.➤ Deall bod gwahanol fathau o eithafiaeth - treisgar a di-drais.➤ Archwilio'r dulliau mae eithafwyr yn eu defnyddio i ddwyn perswâd ar bobl i ymuno â'u hachosion - yn benodol, propaganda.				
<p>Geiriau Allweddol:</p> <p>Eithafiaeth, eithafiaeth dreisgar, eithafiaeth greadigol, propaganda, goddefgar, paratoi (<i>grooming</i>), anoddefgar, Adain Dde, Adain Chwith, terfysgwr, radical, National Front, BNP, EDL</p>				
Strwythur y Wers				Amseru:
Ymgysylltu / Man Cychwyn	1) Myfyrwyr i wyllo rhan 1, pennod 1, 'Beth yw eithafiaeth?' i gyd 2) Tasg dan arweiniad: Gweithgaredd Cydweddu. Diben - sicrhau dealltwriaeth o'r cysyniadau craidd (e.e. gwahanol ffurfiau ar eithafiaeth; geiriau allweddol) a therminoleg (e.e. EDL (English Defence League) Adain Dde) 3) Atgyfnerthu.			10 mun
Archwilio	4) Myfyrwyr i ystyried amrywiaeth o agweddau pobl i achosion, gan gyferbynnu ffurfiau cyfreithlon a threisgar ar eithafiaeth (e.e. Martin Luther King; Mahatma Gandhi; ffwndamentalïaeth Islamaidd; Animal Liberation Front; Pro Life ac actifyddion Adain Dde) 5) Dylai adborth ddynodi fod rhai'n dreisgar a rhai'n ddi-drais.			5 mun
Herio	6) Gwaith grŵp - disgyblion i nodi pethau sy'n gyffredin a gwahaniaethau - a'u dangos yn defnyddio diagram VENN. 7) Adrodd yn ôl gan ddefnyddio PowerPoint VENN gydag atebion enghreifftiol.			10 mun

Gweithredu	<p>8) Myfyrwyr i ddod at eu diffiniad eu hunain o eithafiaeth.</p> <p>9) Adborth ar ddiffiniadau i atgyfnerthu dealltwriaeth o'r elfennau allweddol.</p> <p>10) Athro i annog y disgyblion (gan ddefnyddio'r diagram VENN) i sôn am y ffyrdd y mae grwpiau eithafol yn mynegi eu safbwyntiau. (propaganda)</p> <p>11) Myfyrwyr i wyllo gweddill pennod 1 y DVD a'r athro i atgyfnerthu negeseuon craidd trwy gyfeirio at rannau 18-21 y DVD. (Natsïaid) (Gweler Dilyniant Golygfeydd y Rhaglen yn yr adnoddau atodedig)</p> <p>12) Adborth</p> <p>13) Archwilio enghreifftiau o bropaganda mewn grwpiau - dewis o ddau. Myfyrwyr i weithio mewn grwpiau i adnabod nodweddion propaganda ym mhob ffynhonnell.</p> <p>14) Adborth a thrafodaeth</p>	25 mun
Ystyried / Crynhoi	<p>15) Myfyrwyr i ddewis mater y maent yn teimlo'n gryf yn ei gylch. Sut fyddent yn gweithredu eu teimladau yn sgil y dyfyniad ar y diwedd gan Dr Martin Luther King? <i>"Nid p'un a fyddwn ni'n eithafwyr ond pa fath o eithafwyr fyddwn ni yw'r cwestiwn... Mae'r genedl a'r byd ddirfawr angen eithafwyr creadigol."</i></p> <p>16) Adborth a chanlyniadau</p>	10 mun
<p>Sgiliau Hanfodol:</p> <p>1.Cyfathrebu</p> <p>2.Gweithio gydag eraill</p> <p>3.Datrys problemau</p>	<p>Gweithdrefnau Asesu:</p> <p>1. Ymatebion unigol ac fel grŵp i ysgogiadau llafar, ysgrifenedig a gweledol.</p>	<p>Adnoddau:</p> <p>1.DVD 'Herio' a dilyniant y golygfeydd</p> <p>2.Ymarfer geiriau a diffiniadau</p> <p>3.Enghreifftiau o safbwyntiau a dulliau eithafwyr.</p> <p>4.Enghraifft VENN o bethau cyffredin a gwahaniaethau</p> <p>5.Enghreifftiau o bropaganda (testun/gweledol a chlip fideo)</p> <p>6.Taflen ffeithiau nodweddion propaganda</p>
<p>Gwaith Cartref ac/neu fan cychwyn ar gyfer y wers nesaf:</p> <p>Disgyblion i ystyried ystyr y geiriau allweddol i hwyluso symud i wers/rhaglen/gweithdy 2 'Herio Eithafiaeth'</p>		

Cysylltiadau i "Fframwaith addysg bersonol a chymdeithasol ar gyfer dysgwyr 7 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a "Fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno addysg grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a Bagloriaeth Cymru.

Cysylltiadau i ABCh:

- Gwahaniaethau rhwng 'ffeithiau', credoau a barn.
- Adnabod ac asesu tuedd a dibynadwyedd, *e.e. gwerthuso negeseuon o'r cyfryngau.*
- Ystyried safbwyntiau pobl eraill er mwyn ffurfio barn a gwneud penderfyniadau a dewisiadau cytbwys yn effeithiol.

ac i ddeall:

- Yr hyn y maent yn ei gredu sy'n weithredoedd iawn a rhai drwg a'r dilemâu moesol sy'n rhan o sefyllfaoedd bywyd.
- Eu credoau yng nghyd-destun rheiny mewn cymdeithas.
- Pwysigrwydd cael gwybodaeth ddiduedd, gan gynnwys y rhynggrwyd, a bod yn barod i herio safbwyntiau a ledaenir gan y cyfryngau.

Cysylltiadau i Addysg Grefyddol:

- Ystyried canlyniadau geiriau a gweithredoedd ar eu hunain ac eraill.
- Dechrau cwestiynu stereoteipio.
- Ffyrdd y mae crefydd yn ysbrydoli ymroddiad.
- Sut a pham fod pobl yn gweithredu ar eu profiadau ysbrydol. *Er enghraifft, newidiadau mewn blaenoriaethau a gwerthoedd personol; ymatebion crefyddol i wahaniaethu ac anghyfiawnder.* Sut a pham fod pobl yn chwilio am wirionedd, ystyr a gwerthoedd eithaf mewn bywyd.
- Cael dealltwriaeth well o sut mae crefydd a chred yn cyfrannu at gydlyniant cymunedol, cydnabod yr amrywiol ddirnadaeth sydd gan bobl o ran rolau crefydd yn y byd.

Cysylltiadau i Fagloriaeth Cymru

Lefel Ganolradd a Sylfaenol

- Elfen 3 ABCh. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 2. Materion cymdeithasol a moesol mewn cymdeithas gyfoes.
- Cymru, Ewrop a'r Byd Elfen 2. Materion Cymdeithasol.
Mae'r elfen hon yn galluogi ymgeiswyr i ystyried ystod o faterion cymdeithasol sy'n effeithio ar bobl yng Nghymru, y DU, Ewrop a'r Byd.

Lefel Uwch

- Elfen 3 ABCh. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 2. Gwerth Datblygiad Moesol ac Ysbrydol.
- Cymru, Ewrop a'r Byd Elfen 2. Heriau ac Ymatebion Cymdeithasol.
Mater Allweddol 1. Y materion cymdeithasol sy'n wynebu pobl yn eu bywydau bob dydd ac ymatebion i hynny.

PROSIECT GOT (Cymru'n Cyd-dynnu):

GWERTHFAWROGI AMRYWIAETH; HYBU CYDLYNIANT

GOT 2: 'Herio Eithafiaeth'. Pennod 1 - 'Hau hadau eithafiaeth'

Gwers 1 (neu,5): Amlinelliad Manwl a Chyflwyno

Noder: Mae dull gwerthuso'n bodoli i fesur newid cyn/ar ôl y prosiect:
Gwelwch y Nodiadau sy'n dilyn:

Deilliannau/Amcanion Dysgu

Erbyn diwedd y wers, dylai myfyrwyr allu:

- Gwybod beth yw eithafiaeth.
- Deall bod gwahanol fathau o eithafiaeth - treisgar a di-drais.
- Archwilio'r dulliau y mae eithafwyr yn eu defnyddio i ddwyn perswâd ar bobl i ymuno â'u hachosion - yn benodol, propaganda.

Cam 1: Cyflwyniad

Mae'r athro'n cyflwyno'r uned, a all fod yn

- a) Uned 'annibynnol' sy'n cynnwys 3 gweithdy, gyda hyn fel gweithdy/gwers 1 neu,
- b) Rhan o gontinwm o 4 gweithdy/gwers GOT blaenorol sy'n delio gydag eithafiaeth/goddefgarwch crefyddol (Islamaidd) a pharch at bawb, gyda hyn fel rhif 5 neu 7 (Gweler y wefan www.got.uk.net) neu,
- c) Elfennau sy'n cysylltu â meysydd astudiaeth eraill.

Pa un bynnag sy'n briodol, rhagwelir y byddai'r athro'n 'gosod yr olygfa' trwy gyfeirio at amrywiaeth o weithredoedd/datganiadau o eithafiaeth (dreisgar) â tharddiad byd-eang, cenedlaethol neu leol.

Cam 2: Ymgysylltu

- ☐ Yr athro i arwain i mewn i ran gyntaf y DVD 'Beth yw eithafiaeth?' (Llinell Amser Om 14 - 3 munud o hyd) a myfyrwyr i wyllo'r rhan hon i gyd.
- ☐ I'w ddilyn ar unwaith gan Adnodd 1.1.a (Tasg dan arweiniad - diffiniadau; gweler atebion 1.1.b).
- ☐ Cyfarwyddyd - Bydd yr adnodd hwn yn cynorthwyo'r athro i archwilio gwybodaeth gyfredol y myfyrwyr a'u dealltwriaeth o gysyniadau craidd a geirfa gysylltiedig (gweler Geiriau Allweddol yn amlinelliad y wers). Bydd y dealltwriaethau hyn yn sail i'r addysgu a'r dysgu sy'n dilyn a byddai'n ddoeth atgyfnerthu'r syniad o fod yn gyfarwydd â'r rhain ar y cam hwn - gan fynd yn ôl at hynny yn ystod, a thrwy gydol, y gwersi canlynol.

Cam 3 - Archwilio

- ☐ Gan gyfeirio at Adnodd 1.2. (Enghreifftiau o ddulliau treisgar a di-drais o ymdrin ag achosion), dylai'r athro ymgysylltu'r â'r myfyrwyr i ystyried amrywiaeth o ffyrdd y mae unigolion/grwpiau hysbys wedi mynegi eu hymroddiad i achos penodol.

- ☐ Gallai'r athro ddewis disgyblion i ddarllen enghreifftiau'n uchel.

- ☐ Yr athro i ofyn:

Beth yw'r gwahaniaeth craidd rhwng yr enghreifftiau o safbwynt y dulliau a ddefnyddir i gyflawni amcanion?

- ☐ Dylai adborth y myfyrwyr adnabod dulliau treisgar a di-drais.

Cam 4 - Herio

- ☐ Yr athro i rannu'r dosbarth yn grwpiau a gosod tasg i'r myfyrwyr nodi
 - a) pethau sy'n gyffredin, a
 - b) gwahaniaethau
 rhwng y dulliau a amlinellir yn Adnodd 1.2. gan ddefnyddio diagram VENN gwag (Adnodd 1.3.a)
- ☐ Adborth myfyrwyr yn pwysleisio a) a b) uchod.

- ☐ Gan ddefnyddio Adnodd 1.3.b (atebion enghreifftiol PowerPoint y diagram VENN), yr athro i atgyfnerthu themâu cyffredin a gwahaniaethau rhwng dulliau a ddefnyddir.

Cam 5 - Gweithredu

- ☐ Cyfarwyddyd - Yr athro i ddod â diffiniadau myfyrwyr o eithafiaeth i'r wyneb gan adeiladu ar ryngweithio blaenorol yn y wers hon. Dylai adborth gan gyfoedion a'r athro atgyfnerthu'r cydsynio â dealltwriaeth sefydledig o eiriau allweddol a chysyniadau, wrth adael lle i ddiffiniadau gwahanol i'r rheiny a gynigir yn yr adnoddau.

- ☐ Gan ddefnyddio Adnoddau 1.3.b (ymatebion diagram VENN), yr athro i dynnu'r cysyniad o bropaganda gan y myfyrwyr a gofyn:

Ym mha ffyrdd mae eithafwyr yn mynegi eu safbwyntiau i argyhoeddi eraill i gredu yn eu hachos? (e.e. taflenni, gwefannau)

- ☐ Myfyrwyr i wyllo gweddill y ddwy ran o bennod 1 - 'Ymdrin â Gwybodaeth' (Llinell Amser 3m 04) ac 'Ymateb i eithafiaeth' (Llinell Amser 11m 49) - tua 9 munud i gyd.
- ☐ Yr athro i dynnu gwybodaeth a dealltwriaeth am ddefnydd o bropaganda gan y myfyrwyr, trwy gyfeirio'n benodol at y dilyniant o olygfeydd 18 - 21 o bennod 1 y llinell amser.
- ☐ Adborth myfyrwyr yn pwysleisio elfennau propaganda e.e. '.... cymysgedd o hanner gwirioneddau, gwybodaeth wyrddroedig a chelwydd noeth.' (3m 11)
- ☐ Yr athro i gyflwyno ymarfer propaganda mewn dau gam:

Cam 1:

- Y grŵp cyfan: Adnodd 1.4.a (fideo Animal Liberation - 9 munud, o'r rheiny, y 3 munud cyntaf yn rai craidd) a
- Y grŵp cyfan: Adnodd 1.4.b (Precious Feet)

Cam 2:

Yna, yr athro i rannu'r dosbarth yn grwpiau a gosod 1 darn o waith o Adnodd 1.4.c & 1.4.ch i bob grŵp.

Noder. Efallai y dymuna'r athro ddewis yn ofalus wrth osod Adnodd 1.4.c oherwydd lefel y manylion a'r oed darllen sydd ei angen i gyrchu gwybodaeth.

- ☐ Tasg i'r myfyrwyr: Cydweithio i adnabod nodweddion propaganda ym mhob ffynhonnell gan ddefnyddio Adnodd 1.5. (taflen ffeithiau Propaganda).
- ☐ Adborth y grŵp a thrafodaeth.
- ☐ Yr athro i grynhoi'r prif nodweddion gan gyfeirio at Adnodd 1.5. - Nodweddion propaganda.

Cam 6 - Ystyried/Crynhoi

- ☐ Cyfarwyddyd: Yr athro i atgyfnerthu gwybodaeth a dealltwriaeth o eithafiaeth a gofyn i'r myfyrwyr gymhwyso'r un peth i achos o'u dewis.

➤ Yr athro i ddweud:

Dewiswch fater neu achos yr ydych cyn teimlo'n gryf yn ei gylch. Sut hoffech chi hyrwyddo eich achos (heb wybodaeth anghywir na thuedd) gan ystyried y datganiad gan Dr Martin Luther King Junior? (Llinell Amser 11m 35):

'Nid p'un a fyddwn ni'n eithafwyr ond pa fath o eithafwyr fyddwn ni yw'r cwestiwn. Mae'r genedl a'r byd ddirfawr angen eithafwyr creadigol.'
(Cyfieithiad)

- Adrodd yn ôl a chanlyniadau i ystyried, ymhlith pethau eraill, dulliau priodol i ddwyn perswâd ar eraill i ymuno ag achos.

**CYNLLUN GWERS 2
A NODIADAU CYFLWYNO MANWL**

Gwers 6 (2/3)

Dyddiad:	Diwrnod:	Dosbarth:	Gwers:	Nifer y disgyblion:
Lefel Gallu:		Hyd y wers: 1 awr		
Teitl yr Uned Waith: Prosiect GOT: Herio Eithafiaeth - Meithrin Eithafiaeth				
Amcanion/Deilliannau Dysgu: Erbyn diwedd y wers hon, dylai myfyrwyr allu: ➤ Gwybod sut i adnabod pobl â safbwyntiau eithafol. ➤ Deall sut allai pobl gael eu dylanwadu i ddatblygu safbwyntiau eithafol, gan gyfeirio'n benodol at baratoi (<i>grooming</i>). ➤ Gwerthuso beth fyddai camau addas er mwyn delio â phobl maent yn eu hamau o ddatblygu safbwyntiau eithafol.				
Geiriau Allweddol: Eithafiaeth, eithafiaeth dreisgar, propaganda, anoddefgar, radicaleiddio, paratoi (<i>grooming</i>)				
Strwythur y Wers				Amseru:
Ymgysylltu / Man Cychwyn	1) Sefydlu'r rheolau sylfaenol: Dim cyfeirio at wybodaeth bersonol ac/neu enwau ac ati. 2) Adnabod nodweddion pobl o gyfres o luniau. 3) Adborth 4) Canlyniad: Ni allwch adnabod eithafwr yn ôl ei olwg.			10 mun
Archwilio	5) Chwarae clipiau o Bennod 2, rhan 1 'Denu recriwtiaid newydd' 6) Ysgogiadau: a) Pam fod nifer o bobl yn ystyried fod Mwslimiaid yn eithafwyr? b) Pam fod pobl yn dod yn eithafwyr?..... ac c) Beth sy'n eu hamlygu? 7) Adborth 8) Chwarae gweddill y DVD 9) Adborth/trafodaeth y dosbarth.			20 mun
Herio	(A) 10) Cwestiwn: "Felly, <u>sut</u> mae pobl yn dod yn eithafwyr?" - Cyf. Paratoi (<i>grooming</i>). 11) Cyflwyno x2 astudiaeth achos (dim cwestiynau): a) Joe b) Badul 12) Archwilio gwerthfawrogiad y myfyrwyr o'r ddau set o ddisgrifwyr			10 mun
Gweithredu	(B) 13) Gan ddefnyddio taflenni cwestiynau, y myfyrwyr i gwblhau tasg ar bob un o'r taflenni gwaith a rhoi adborth: a) Yn eich tyb chi, pa mor agored i radicaleiddio yw Joe/Badul? b) A oes awgrym fod Joe/Badul yn paratoi eraill/cael eu paratoi (<i>groomed</i>)? c) Pa weithredoedd fydddech chi'n eu hawgrymu i gefnogi Joe/Badul? Rhestrwch nhw yn nhrefn blaenoriaeth. ch)Sut fydddech chi'n beirniadu a fu eich cefnogaeth yn llwyddiannus ai pheidio?			15 mun

Ystyried / Crynhoi	<p>14) Ymarfer yn seiliedig ar brosiect prawf gwreiddiol rhaglen GOT 1: Heb enwi enwau, petaech chi'n amau fod ffrind/rhywun rydych chi'n ei adnabod yn datblygu safbwyntiau eithafol a'u bod - yn eich tyb chi - yn peri perygl i eraill, pa gamau fydddech chi'n eu cymryd?:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rhestr wedi'i pharatoi o flaen llaw o atebion ysgrifenedig • Gellir rhoi adborth (dienw) gan grwpiau eraill ar adeg hwyrach 	5 mun
<p>Sgiliau Allweddol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Cyfathrebu 2.Cydweithio ag eraill 3.Datrys problemau 	<p>Gweithdrefnau Asesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ymatebion unigol ac fel grŵp i ysgogiadau llafar, ysgrifenedig a gweledol 	<p>Adnoddau:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.DVD 'Herio' a dilyniant y golygfeydd 2.Lluniau o unigolion 3.Atebion wedi'u paratoi o flaen llaw i 6 a) a b) o gynllun y wers 4.Astudiaethau achos x 2 5.Enghreifftiau wedi'u paratoi o flaen llaw i ymateb i bwynt 13)
<p>Gwaith Cartref ac/neu fan cychwyn ar gyfer y wers nesaf</p> <p>Disgyblion i ystyried ystyr y geiriau allweddol i hwyluso symud i raglen 3 'Herio Eithafiaeth'</p>		

Cysylltiadau i "Fframwaith addysg bersonol a chymdeithasol ar gyfer dysgwyr 7 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a "Fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno addysg grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a Bagloriaeth Cymru.

Cysylltiadau i ABCh:

I ddeall:

- Yr hyn y maent yn ei ystyried i fod yn weithredoedd iawn a rhai drwg, a'r dilemâu sy'n gysylltiedig â sefyllfaoedd bywyd.
- Eu credoau yng nghyd-destun rheiny mewn cymdeithas.
- Sut mae credoau a gwerthoedd yn effeithio hunaniaeth bersonol a ffordd o fyw.
- Y ffactorau sy'n rhan o lunio barn foesol.

Cysylltiadau i Addysg Grefyddol:

- Dyfnhau eu dealltwriaeth o gredoau pwysig, cysyniadau a materion o wirionedd ac awdurdod mewn crefydd.
- Datblygu eu sgiliau gwerthuso wrth ddangos safbwyntiau rhesymol a chytbwys wrth ystyried eu hatebion eu hunain a rhai pobl eraill.

Cysylltiadau i Fagloriaeth Cymru

Lefel Ganolradd a Sylfaenol

- Elfen 1 ABCh. Perthnasoedd Cadarnhaol.
Mater Allweddol 3. Natur perthnasoedd yn y gymuned ehangach.
- Elfen 3 ABCh. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 2. Materion cymdeithasol a moesol mewn cymdeithas gyfoes.
- Elfen 2 Cymru, Ewrop a'r Byd. Materion Cymdeithasol.
Mae'r elfen hon yn galluogi ymgeiswyr i ystyried ystod o faterion cymdeithasol sy'n effeithio ar bobl yng Nghymru, y DU, Ewrop a'r Byd.

Lefel Uwch

- Elfen 3 ABCh. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 2. Gwerth Datblygiad Moesol ac Ysbrydol.
- Elfen 2 Cymru, Ewrop a'r Byd. Heriau ac Ymatebion Cymdeithasol.
Mater Allweddol 1. Y materion cymdeithasol sy'n wynebu pobl yn eu bywydau bob dydd ac ymatebion i hynny.

PROSIECT GOT (Cymru'n Cyd-dynnu):

GWERTHFAWROGI AMRYWIAETH; HYBU CYDLYNIANT

GOT 2: 'Herio Eithafiaeth'. Pennod 2 - 'Meithrin Eithafiaeth'

Gwers 2 (neu,6): Amlinelliad Manwl a Chyflwyno

Deilliannau/Amcanion Dysgu

Erbyn diwedd y wers, dylai myfyrwyr allu:

- Gwybod sut i adnabod pobl sydd â safbwyntiau eithafol.
- Deall sut allai pobl gael eu dylanwadu i ddatblygu safbwyntiau eithafol, gan gyfeirio'n benodol at baratoi (*grooming*).
- Gwerthuso beth fyddai'r camau addas i'w cymryd wrth ddelio â phobl y maent yn amau eu bod yn datblygu safbwyntiau eithafol.

Cam 1: Cyflwyniad ac Atgoffa

☐ Yr athro i

- edrych eto ar y cysyniadau allweddol a'r eirfa gysylltiedig o'r wers ddiwethaf i atgyfnerthu gwybodaeth a dealltwriaeth;
- crynhoi'r prif ddeilliannau sy'n codi o amcan 2, gan bwysleisio ffurfiau cyferbyniol (treisgar a di-drais) ar eithafiaeth, yr hyn sy'n gyffredin a'r gwahaniaethau rhyngddynt;
- dwyn sylw at brif elfennau propaganda fel dull o recriwtio i achos penodol.

Cam 2: Ymgysylltu

☐ Yr athro i wneud amcanion y wers yn glir i fyfyrwyr trwy gyfrwng cyflwyniad PowerPoint neu gopio i'w llyfrau gwaith.

- ☐ Yr athro i bwysleisio'r angen am gyfrinachedd o ran rhai o'r pynciau a materion a drafodir. Un thema sylfaenol i'r rhaglen yw helpu pawb i ddod yn fwy hunanymwybodol - NID cyhuddo unrhyw un o wneud drygioni.

Felly, rheol sylfaenol 1: Dim cyhuddiadau yn erbyn eraill a dim enwi a chodi cywilydd ar eraill.

- ☐ Gan ddefnyddio Adnodd 2.1.b. mae'r athro yn dangos cyfres o 12 llun o bobl, o bob oed ac ethnigrwydd cymysg, ac yn gofyn am ymateb greddfrol. (Gweler Nodiadau 2.1.a).

Mewn cyd-destun, yr athro i ofyn

- Beth yw eich barn a theimladau cyntaf am y person hwn/y bobl hyn?
- Pa un/rai fydddech chi'n eu dewis fel eithafwyr/eithafwyr treisgar?
- Sut allwch chi fod yn siŵr ar sail ymddangosiad rhywun yn unig?

- ☐ Canlyniad: Ni allwn, i unrhyw raddau manwl gywir, ddibynnu ar ymddangosiad neu olwg rhywun (e.e. lliw croen; gwisg; yr olwg ar wyneb rhywun; math o wallt/dim gwallt) fel ffordd o ddangos ymddygiad neu fwriad maleisus.

Cam 3: Archwilio

- ☐ Yr athro i ddewis rhannau o'r DVD sy'n cyd-fynd â'r prosiect i danlinellu'r canlyniad uchod, sef:

Pennod 2, rhan 1, 'Denu recriwtiaid newydd' (Llinell Amser 0m 58 - 8.00m 00, golygfeydd 7 - 23)

Yr athro i ddwyn sylw myfyrwyr at ffynonellau perthnasol gan ddefnyddio dilyniant y golygfeydd (llinell amser) y rhaglen a ddarperir.

Gan gyfeirio at Adnodd 2.2. a) a 2.2. b), yr athro i annog adborth, a gofyn:

- a) Pam fod cymaint o bobl yn ystyried Mwslimiaid i fod yn eithafwyr?
- b) Pam fod pobl yn dod yn eithafwyr?
- a

c) Beth sy'n eu hamlygu nhw? (Gweler golygfeydd 9 (llinellau 4/5); 10 (llinellau 4-8); 20 (llinellau 5-9); 21 (llinellau 2-5); 22 (llinellau 2-8) y DVD

- ☐ Adborth/trafodaeth ddosbarth ar y pwyntiau a godwyd.
- ☐ Yr athro i chwarae gweddill y DVD (Golygfeydd 4 - 34 gan ddechrau ar 8m 17, am tua 3 munud)
- ☐ Trafodaeth ddosbarth - Yr athro i atgyfnerthu pwyntiau a) b) a c) uchod.

Cam 4: Herio

- ☐ Gan gyfeirio at Adnodd 2.2.c, yr athro i annog adborth a gofyn

Felly, rydyn ni wedi edrych ar pam fod pobl yn dod yn eithafwyr, ond sut mae pobl yn dod yn eithafwyr? (Gan gyfeirio'n benodol at y broses o *baratoi (*grooming*) fel yr amlinellir yng ngolygfeydd 31 a 32 y DVD, amser 10m 13 a 11m 07)

- ☐ Cyfarwyddyd: Mae rhai wedi disgrifio'r agwedd hon (paratoi neu *grooming*) fel rhywbeth tebyg i'r technegau a ddefnyddir gan bedoffilyddion. Ymhelaethir ar y disgrifiadau canlynol (isod*) yn y nodiadau sy'n cyd-fynd â'r wers (Adnodd 2.3.) a, thra bo gwahaniaethau amlwg yn y broses a'r canlyniadau gall yr athro gyfeirio at y rhain ochr yn ochr ag amlinellau paratoi (ar gyfer achos) y DVD i helpu myfyrwyr i adnabod ac enwi dulliau amhriodol/maleisus.

* "(Gall) paratoi gymryd cryn amser (misoedd neu flynyddoedd hyd yn oed) a gall fod yn gynnil a llechwraidd iawn. Yn aml, nid yw dioddefwyr paratoi yn sylweddoli eu bod yn cael eu dylanwadu tan ar ôl iddynt gael eu cam-drin yn rhywiol ac, hyd yn oed wedyn, nid yw rhai dioddefwyr yn gweld sut yr arweiniodd y paratoi at eu camdriniaeth."
(Cyfieithiad o netsafe)

http://www.netsafe.org.nz/keeping_safe.php?pageID=155§ionID=young&menuID=67

Hawlfraint: Prosiect GOT 2011

- ☐ Yr athro i gyflwyno dwy astudiaeth achos (Adnodd 2.4. (Joe) ac Adnodd 2.5. (Badul) - Disgrifiadau yn unig - Dim cwestiynau) i ddefnyddio gwybodaeth a dealltwriaeth y maent wedi eu casglu hyd yma.
- ☐ Cyfarwyddyd: Trafodaeth i ddod o hyd i bethau sy'n gyffredin a gwahaniaethau rhwng Joe a Badul a datblygu cysylltiadau â thrafodaethau blaenorol y wers hon.

Cam 5: Gweithredu

- ☐ Yr athro i ddosbarthu taflenni tasgau (gyda chwestiynau) fel estyniadau i'r astudiaethau achos uchod (Adnodd 2.6. ac Adnodd 2.7.) a rhannu'r myfyrwyr yn grwpiau.
- ☐ Yr athro i ddarllen trwy'r pedair tasg yn uchel ac i sicrhau fod y myfyrwyr yn deall:
 - a) Yn eich tyb chi, pa mor agored i radicaleiddio yw Joe/Badul?
 - b) A oes awgrym fod Badul yn cael ei baratoi (*groomed*)? neu
 - b) A oes awgrym fod Joe yn paratoi (*grooming*) eraill?
 - c) Pa weithredoedd fydddech chi'n eu hawgrymu i gefnogi Joe/Badul?
Rhestrwch y rhain yn nhrefn blaenoriaeth.
 - ch) Sut fydddech chi'n beirniadu a fu eich cefnogaeth yn llwyddiannus ai pheidio?

- ☐ Grwpiau i adrodd yn ôl ar bob tasg; trafodaeth ar y canfyddiadau.

Gweler Adnodd 2.8. am atebion enghreifftiol.

- ☐ Cyfarwyddyd: Y prif bwyslais yn y fan hyn (sy'n parhau yn yr ymarfer crynhoi) yw lles a diogelu - a thrwy godi ymwybyddiaeth, helpu i adeiladu amddiffynfeydd (gwytnwch) cynaliadwy yn erbyn unigolion ac ideolegau maleisus/annoeth, waeth beth fo'r 'achos'. Mae'r pedair tasg hon yn allweddol i amcanion y rhaglen.

Cam 6: Myfyrio/Crynhoi

- Yr athro i gyflwyno ymarfer hunanwerthuso yn seiliedig ar brosiect prawf gwreiddiol GOT 1 ac, wedi hynny, y gwaith gyda grwpiau cymunedol o Ganol Llundain, 2010. Argymhellir cwblhau hyn yn ysgrifenedig (Gweler adnoddau 2.9.a a 2.9.b.) ac yn ddienw i sicrhau atebion agored.

- Yr athro i ofyn:

Beth fydddech chi'n ei wneud petaech chi'n amau bod ffrind neu rhywun rydych chi'n eu hadnabod yn dod yn eithafwr ac yn bwriadu brifo ei hunan - neu eraill - dros achos penodol?

- a) Dywedwch wrth eich athro fel bod modd cynnig help ac arweiniad.
- b) Cyngorwch ef/hi i siarad â'u harweinwyr ffydd a allai gynnig cyngor arbenigol yn seiliedig ar y ddysgeidiaeth o e.e. y Beibl/Qur'an/Torah ac ati
- c) Dywedwch wrth yr heddlu
- ch) Dywedwch wrth eich rhieni
- d) Dywedwch wrth ei rieni ef/ei rhieni hi
- dd) Dywedwch wrth ffrind
- e) Neu, dewiswch un ateb

CYNLLUN GWERS 3
A NODIADAU CYFLWYNO MANWL

Gwers 7 (3/3)				
Dyddiad:	Diwrnod:	Dosbarth:	Gwers:	Nifer y disgyblion:
Lefel Gallu:		Hyd y wers: 1 awr		
Teitl yr Uned Waith: Prosiect GOT: Herio Eithafiaeth - Cynaeafu Eithafiaeth				
Amcanion/Deilliannau Dysgu: Erbyn diwedd y wers hon, dylai myfyrwyr allu: <ul style="list-style-type: none">➤ Bod yn fwy ymwybodol o sut y maent yn mynegi eu safbwyntiau yn gyfreithlon➤ Deall eu hawliau, eu cyfrifoldebau a chanlyniadau eu gweithredoedd➤ Myfyrio ar sut i arfer eu rhyddid barn a gweithredoedd o fewn cymdeithas ddemocrataidd				
Geiriau Allweddol: Eithafiaeth, eithafiaeth dreisgar, eithafiaeth greadigol, propaganda, anoddefgar, hawliau, cyfrifoldebau, canlyniadau, democrataidd				
Strwythur y Wers				Amseru:
Ymgysylltu / Man Cychwyn	1) Crynodeb yr athro o'r ddwy bennod gyntaf 2) Continwmm Gwerthoedd: Yr athro i ddewis materion/achos e.e. gwisgo burka yn gyhoeddus. <ul style="list-style-type: none">• Pwyntiau trafod i bwysleisio rhyddid barn 3) Myfyrwyr i ddewis mater y maent yn teimlo'n gryf yn ei gylch e.e. gwahardd ffonau symudol: <ul style="list-style-type: none">• Diagram gwe pry cop - gwahanol ddulliau y gellid eu defnyddio i fynegi barn• Pwysleisio ffyrdd cyfreithlon o fynegi rhywbeth• Y pwnc dan sylw yw sut rydych chi'n gweithredu i fynegi eich safbwyntiau• DVD - clip byr o bobl yn mynegi sut y byddant yn mynegi eu barn			10 mun
Archwilio	4)Yr athro i gyflwyno rhestr wedi'i pharatoi o flaen llaw yn cynnwys cymysgedd o weithredoedd cyfreithlon ac anghyfreithlon; myfyrwyr i ddweud p'un a ydynt yn wir neu gau. e.e. Mae hawl gennych chi ddatgan 'Mwslimiaid mas/allan' ar bosteri 5)Yr athro i chwarae gweddill y DVD 6)Adborth yn archwilio canlyniadau torri'r gyfraith - rhoi enghreifftiau.			25 mun
Herio	7)Yr athro i gynhyrchu rhestr o hawliau. 8)Yr athro i annog y grŵp i ddiffinio cyfrifoldeb. 9)Disgyblion i restru eu cyfrifoldebau yn gymesur â'r hawl benodol honno.			5 mun

Gweithredu	10)Gofyn i'r myfyrwyr ganolbwyntio ar y dyfyniad ar y diwedd gan Matthew Collins: ('Nid yw eithafwyr yn newid y byd - pobl glyfar sydd', Llinell Amser 24) 11)Trafodaeth: Dau grŵp o blaid/yn erbyn y datganiad. Dewisol - Gweithgaredd meddwl/parau/rhannu - dadleuon o blaid ac yn erbyn	15 mun
Myfyrio / Crynhoi	12) Dylai canlyniadau bwysleisio proses gyfreithlon.	5 mun

Sgiliau Hanfodol: 1.Cyfathrebu 2.Cydweithio ag eraill 3.Datrys problemau	Gweithdrefnau Asesu: 1. Ymatebion unigol ac fel grŵp i ysgogiadau llafar, ysgrifenedig a gweledol.	Adnoddau: 1. DVD Herio a dilyniant y golygfeydd 2.Crynodeb yr athro o'r ddwy wers gyntaf. 3.Cardiau datganiad / PowerPoint ar gyfer continwwm gwerthoedd 4.Senario: Ffyrdd o fynegi eich safbwynt. 5.Rhestr o ddatganiadau gwir/gau ar gyfer pwynt 4) 6.Rhestr o hawliau 7.Gwybodaeth gefndir am bwynt 9) - Gweler 'Herio' 8.Dull o werthuso - i'w wneud ar adeg wahanol
---	---	--

Gwaith Cartref ac/neu fan cychwyn ar gyfer y wers nesaf:

Cyfleoedd perthnasol i ddatblygu ymhellach trwy gysylltiadau â meysydd eraill y cwricwlwm (isod)

Cysylltiadau i "Fframwaith addysg bersonol a chymdeithasol ar gyfer dysgwyr 7 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a "Fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno addysg grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a Bagloriaeth Cymru.

Cysylltiadau i ABCh:

Dylai dysgwyr gael cyfleoedd i:

- Ddatblygu parch at eu hunain ac eraill
- Gwerthfawrogi amrywiaeth a chyfle cyfartal, a bod yn ddig wrth anghyfiawnder, ecsbloetio, a gwrthod hawliau dynol

- Ymgysylltu â chwarae rhan ymarferol yn y gymuned

ac i ddeall:

- Y cyfleoedd i bobl ifanc fod yn rhan o wneud penderfyniadau, yn lleol ac yn genedlaethol
- Pwysigrwydd cael gafael ar wybodaeth ddiduedd, gan gynnwys y rhyngrwyd, a bod yn barod i herio safbwyntiau a ledaenir gan y cyfryngau
- Sut i herio mynegiadau o ragfarn, hiliaeth a stereoteipio yn gadarn

Cysylltiadau i Addysg Grefyddol:

- **Myfyrio** ar, **mynegi** a **chyfiawnhau** eu barn eu hunain yn sgil yr hyn y maent wedi'i ddysgu am grefydd a'u hastudiaeth o gwestiynau crefyddol, athronyddol, moesol ac ysbrydol
- **Datblygu eu gwerthoedd ac agweddau eu hunain** er mwyn adnabod eu hawliau a'u cyfrifoldebau yn sgil yr hyn y maent wedi'i ddysgu am grefydd

Cysylltiadau i Fagloriaeth Cymru

Lefel Ganolradd a Sylfaenol

- Elfen 3 ABCh. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 1. Nodweddion allweddol proses ddemograffig.
Mater Allweddol 2. Materion Cymdeithasol a Moesol mewn cymdeithas gyfoes.
Mater Allweddol 3. Hawliau Dynol a Chyfreithiol.
- Elfen 3 ABCh 3. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 2. Materion cymdeithasol a moesol mewn cymdeithas gyfoes.

Lefel Uwch

- Elfen 3 ABCh 3. Dinasyddiaeth Weithgar.
Mater Allweddol 1. Nodweddion allweddol proses ddemograffig.
Mater Allweddol 3. Gwybod am eich Hawliau Dynol a chyfreithiol.
- Cymru, Ewrop a'r Byd Elfen 1. Materion Gwleidyddol.
Mater Allweddol 1. Pam ddylai pobl bryderu am wleidyddiaeth a materion gwleidyddol?
Mater Allweddol 2. Y ffyrdd y gall gwleidydd, un ai ar y cyd neu'n unigol, weithio i wella cydweithrediad a dealltwriaeth ryngwladol.

PROSIECT GOT (Cymru'n Cyd-dynnu):

GWERTHFAWROGI AMRYWIAETH; HYBU CYDLYNIANT

GOT 2: 'Herio Eithafiaeth'. Pennod 3 - 'Cynaeafu Eithafiaeth'

Gwers 3 (neu,7): Amlinelliad Manwl a Chyflwyno

Deilliannau/Amcanion Dysgu

Erbyn diwedd y wers, dylai myfyrwyr allu:

- Bod yn fwy ymwybodol o sut i fynegi eu safbwyntiau yn gyfreithlon.
- Deall eu hawliau, eu cyfrifoldebau a chanlyniadau eu gweithredoedd.
- Myfyrio ar sut i arfer eu rhyddid barn a gweithredoedd o fewn cymdeithas ddemocrataidd.

Cam 1: Cyflwyniad ac Atgoffa

- ☐ Yr athro i grynhoi'r ddwy wers gyntaf - trwy gyfeirio at Adnodd 3.1 ac unrhyw adborth gwerth sylw gan y myfyrwyr yn ystod y ddwy wers flaenorol.
- ☐ Yr athro i gyflwyno amcanion y wers a sicrhau dealltwriaeth a chyfeiriad.
- ☐ Yr athro i gyflwyno continwwm gwerthoedd i bwysleisio rhyddid barn.

P'un a yw'n ymarfer ar bapur neu'n gorffol, yr athro i egluro'r rheolau sylfaenol yn fanwl:

"Nid yw hwn yn weithgaredd trafod. Pan ofynnir i fyfyrwyr rannu eich safbwyntiau, dylech chi wneud hynny un ar y tro a pheidio â gwneud sylwadau ar safbwyntiau personol myfyrwyr eraill. Mae hawl gennych chi newid eich safle ar y llinell yn dilyn datganiadau a wneir gan fyfyrwyr yn y dosbarth."

Yr athro i roi enghraifft:

Rhowch groes ar y llinell i ddangos eich barn ar y datganiad canlynol.

"Mae hawl gan unigolion fynegi eu barn waeth pa mor amhoblogaidd neu ddiwylliannol sarhaus ydyw."

Cytuno'n gryf / Dim barn / Anghytuno'n llwyr

- ☐ Wedyn, yr athro i ddewis o'r rhestr yn Adnodd 3.2. (Datganiadau a luniwyd i ysgogi ymatebion), neu i godi mater(ion) lleol/cenedlaethol priodol.

e.e. "Dylai gwisgo burka gael ei wahardd yn y DU."

Ymatebion/safbwyntiau'r dosbarth o ran y datganiad(au) a nodir. Yr athro i ddod i ganlyniadau eang, gan bwysleisio ein hawl i ryddid barn.

- ☐ Yna, gofynnir i'r disgyblion ddewis pwnc/mater/achos y maent yn teimlo'n gryf yn ei gylch - e.e. gwahardd ffonau symudol mewn mannau cyhoeddus. (Adnodd 3.3.)
 - Yr athro i greu diagram gwe pry cop i ddangos gwahanol ddulliau i fynegi eu safbwyntiau.
 - Pwysleisio'r ffyrdd cyfreithlon (di-drais) a gynigir.
 - Trafodaeth i ganolbwyntio ar sut mae myfyrwyr yn dewis protestio.
 - Yr athro i gloi trwy chwarae clip byr o ran 1, pennod 3. (Croestoriad o bobl i ddatgan sut y byddent yn protestio. Llinell Amser 1m 34 - 2m 41)

Cam 2: Archwilio

- ☐ Yr athro i adeiladu ar y dealltwriaethau hyn a chyflwyno rhestr wedi'i pharatoi o flaen llaw o ddatganiadau sy'n dechrau gyda 'Mae gennych chi hawl...' (Adnodd 3.4.a. (Atebion) ac Adnodd 3.4.b. (Taflen fyfyrwyr))
- ☐ Yr athro i rannu'r myfyrwyr yn grwpiau a gosod tasg i bob un ddod i ganlyniad ynghylch pa un sy'n wir neu gau.

Hawlfraint: Prosiect GOT 2011

- ☐ Adborth myfyrwyr yn amlygu ymwybyddiaeth gyffredinol o brosesau cyfreithlon/anghyfreithlon.
- ☐ Yr athro i chwarae gweddill y DVD (Llinell Amser 2m 41, tua 10 munud). Gofyn i'r myfyrwyr ganolbwyntio ar gyfeiriadau at ganlyniadau torri'r gyfraith.
- ☐ Adborth myfyrwyr i archwilio canlyniadau torri'r gyfraith o safbwynt digwyddiadau gwerth rhoi sylw iddynt ar y DVD - ac enghreifftiau amserol/gwerth rhoi sylw iddynt yr hoffent eu cynnig.

Cam 3: Herio

- ☐ Yr athro i rannu'r dosbarth yn grwpiau.
- ☐ Yr athro i gynhyrchu rhestr o hawliau. (Adnodd 3.5.)
- ☐ Gosod tasg i'r myfyrwyr restru eu cyfrifoldebau yn gymesur â phob datganiad.

e.e. Yr hawl i brotestio

1. Cadw at gyfraith gwlad.
2. Peidio cam-drin swyddogion y gyfraith sy'n ceisio cynnal y gyfraith.
3. Peidio cam-drin (ar lafar neu'n gorfforol) y rhai hynny sydd â safbwyntiau rydych chi'n eu gwrthwynebu.
4. Peidio erlid neu godi ofn ar y rhai hynny sydd â safbwyntiau rydych chi'n dymuno eu newid.
5. Parchu hawliau pobl eraill i ryddid barn a'u hawl i brotestio.

- ☐ Adborth grŵp a chanlyniadau.

Cyfarwyddyd: Mae'r ymarfer hwn yn atgyfnerthu'r ddealltwriaeth bod cyfyngiadau ar y rhyddid a ganiateir o fewn cymdeithas ddemocrataidd ac y bydd gormodedd/camdriniaeth, os ydynt i gael eu hosgoi, yn arwain at 'gosbau'. Hunan-reoleiddio yw'r llwybr a fabwysiadir gan y mwyafrif.

Cam 4: Gweithredu

- ☐ Yr athro i rannu myfyrwyr yn grwpiau/hanner dosbarth a chyflwyno'r dyfyniad gan Matthew Collins ar ddiwedd y DVD (Llinell Amser 10m 10):

"Nid yw eithafwyr yn newid y byd - pobl glyfar sydd." (Linell 9)

- ☐ Gosod tasg i'r grwpiau/hanner dosbarth baratoi ymateb yn unol ag o blaid/yn erbyn y datganiad. (Adnodd 3.6.)

Cam 5: Myfyrion/Crynhof

- Dylai adborth y myfyrwyr gefnogi'r hawl i herio a phrotestio - wrth gadw at y rheolau, y pethau arferol a'r cyfyngiadau sydd ym mhob cymdeithas waraidd.
- Noder. Efallai y dymuna'r athro wneud trefniadau i gyflwyno'r holiaduron cyn/ôl i fesur newid mewn agwedd/gwybodaeth. Gweler y pecyn adnoddau am gopi.

ATODIAD

Trosolwg ac adborth GOT

PROSIECT GOT (CYMRU'N CYD-DYNNU)

RHAGLEN CODI YMWYBYDDIAETH I BOB OED
CYNULLEIDFAOEDD TARGED:
UWCHRADD, AB ac AU; Y GYMUNED;
GWASANAETHAU CYMORTH IEUENCTID AC OEDOLION

Beth yw GOT? - Pedair rhaglen sy'n cyd-gloi, sy'n herio eithafiaeth a hybu integreiddio:

- ▶ **Cam 1 GOT:** Cynllun peilot a ariennir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru:
 - a) Herio radicaleiddio Islamaidd
 - b) Parch a goddefgarwch i bawb*.
- (A) **Ysgolion a cholegau GOT:** Ymyrraeth mewn ysgolion/colegau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 3, 4 a 5 (11-19 mlwydd oed) sy'n ategu'r Cwricwlwm Cenedlaethol. Lluniwyd y rhaglen i gynorthwyo athrawon i ymdrin â materion (dadleuol) sy'n perthyn yn benodol i radicaleiddio Islamaidd. Penodau DVD x 5 ac adnoddau dysgu llawn; dwyieithog. Mae'n cynnig posibiliadau Datblygiad Proffesiynol Parhaus i athrawon trwy gysylltiad ag UWIC (Athrofa Prifysgol Cymru). Dechreuwyd - yr hydref 2008.
- (B) **Cymuned GOT:** Rhaglen deithiol wedi'i chyfeirio'n bennaf at oedolion sy'n ffigyrau allweddol yn y gymuned: Adnoddau fel (A) uchod. Dechreuwyd - yr hydref 2009.
- (C) **Gwasanaethau Cymorth ac Ieuenctid GOT:** Yn targedu'n benodol y rhai hynny sy'n ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl ifanc 11-25 mlwydd oed (yn bennaf) mewn rôl gefnogol. Adnoddau fel (A) uchod. Dechreuwyd - gwanwyn 2010.
- ▶ **Cam 2 GOT:** Ariennir gan Prifddinas Ddiogelach/LICC:
 - a) Herio pob eithafiaeth
 - b) Hybu meddwl yn feirniadol*
- (CH) **Ieuenctid a Chymuned GOT:** Rhaglen bwrpasol sy'n targedu ieuenctid ac oedolion ifanc mewn lleoliadau anffurfiol yn bennaf (ond nid yn unig). Y rhaglen graidd yn cynnwys DVD newydd ar 'Herio Eithafiaeth': Dechreuwyd - Mai 2011.

***Nodau ac amcanion:**

Wrth galon pob un o'r pedair rhaglen, o 11 mlwydd oed hyd at dyfu'n oedolion, y mae'r nod o herio eithafiaeth a hybu integreiddio. Yr amcanion, a wahaniaethir yn ôl y gynulleidfa darged, yw:

- 1) Gwrthwynebu anoddefgarwch ac eithafiaeth trwy feddwl yn annibynnol ac yn feirniadol.
- 2) Hwyluso gwybodaeth a dealltwriaeth o neges ddi-drais y ffydd Islamaidd.
- 3) Lleihau rhagfarn a gwahaniaethu rhwng pob diwylliant, ffydd a chred.
- 4) Hybu cymunedau integredig a chydlynol.

Adborth dethol: Cam 1 GOT

- a) "Dyma fodel y dylai Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cynulliad Cymru ac awdurdodau lleol yng Nghymru ei gefnogi a'i gynnal yn ehangach."
(Cyfieithiad. Yr Athro David Egan, Athrofa Prifysgol Cymru Caerdydd - Adroddiad terfynol i Lywodraeth Cynulliad Cymru ar y cynllun peilot, 2009)
- b) "Rhaglen GOT yw uchafbwynt cyflawniad yr ymdrechion rhyng-ffydd llwyddiannus yng Nghaerdydd y derbyniais wobwr Fulbright i'w ymchwilio."
(Cyfieithiad. Yr Athro Vincent Biondo, California State University, 2009. Ysgolhaig Fulbright gwadd i'r DU)
- c) Gellir disgrifio GOT orau fel math o wrth-heintiad - Ni fydd yn rhwystro pawb rhag dal y clefyd ond bydd yn atal y rhan fwyaf rhag cael eu heintio. (Cyfieithiad. Yr Athro Martin Innes, Cyfarwyddwr, Sefydliad y Prifysgolion ar Wyddorau'r Heddlu, 2009)
- ch) "Mae GOT mor bwysig oherwydd gallai'n realistig wneud newidiadau y mae ein cymdeithas yn galw'n daer amdanyn nhw; dirnadaeth ymarferol ac adnoddau perthnasol oedd fwyaf gwerthfawr; dylid ei gyflwyno i o leiaf un athro ar draws holl ysgolion Cymru a llefydd eraill yn y DU." (Cyfieithiad. Gweithdy 'hyfforddi'r hyfforddwy'r' GOT i athrawon arbenigol Caerdydd, Casnewydd a Bro Morgannwg, 2010)
- d) Roedd prosiect GOT yn brofiad amhrisiadwy a diddorol tu hwnt, lle roedd modd i mi ddatblygu mwy o oddefgarwch a deall y ffydd Fwslimaidd a'i bortread, sy'n aml yn annheg yn y cyfryngau, yn well. (Cyfieithiad. Disgybl BI9 Ysgol Uwchradd Caerdydd, 2010)
- dd) Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru/Heddlu De Cymru a GOT wedi dangos eu gallu i drefnu a chyflawni hyfforddiant ar y cyd o ansawdd uchel, a gyflawnodd y nodau ac amcanion a osodwyd ac sy'n delio â materion hynod o sensitif. (Cyfieithiad. Angus Dunphy, ymgynghorydd addysg annibynnol.

Gwerthusiad o'r gweithdy cymunedol dau ddiwrnod yng Nghaerdydd, gan gyfeirio'n arbennig at Brosiect GOT, 2010)

- e) Yn fy marn i, amlygodd (yr hyfforddiant) y lefel o waith sydd ei angen gan bob asiantaeth, gan gynnwys yr heddlu i wrthsefyll terfysgaeth a gweithgareddau terfysgol; ...Rwy'n meddwl y dylai pawb ei wneud fel hyfforddiant gofynnol i godi ymwybyddiaeth. (Cyfieithiad. Gweithdy i swyddogion cyswllt ysgolion/swyddogion cymunedol yr heddlu, New Scotland Yard, 2011)
- f) Dwi mor ddiolchgar i'n hathrawes AG am roi'r cyfle i ni i ddysgu am grefydd sydd mor ddadleuol. Newidiwyd fy marn yn llwyr dros y tymor diwethaf a nawr rwy'n deall gwir ystyr bod yn Fwslim. Dysgais nad yw terfysgwyr a bomwyr sy'n hunan ladd yn Fwslimiaid ond yn hytrach yn eithafwyr. Ffobia sydd gan bobl yw Islamoffobia, mae'r rhai sy'n dioddef o Islamoffobia yn diffygio mewn gwybodaeth a dealltwriaeth o grefydd. Hoffwn ddiolch i'r Adran am ddysgu gwers bywyd i ni'r disgyblion. (Ysgol Plasmawr, Caerdydd, 2011)

Gwerthusiadau dethol: Cam 2 GOT (DVD 'Herio Eithafiaeth')

- ff) Mae'r DVD Herio Eithafiaeth yn cyd-fynd yn dwt â manyldeb Bagloriaeth Cymru a maes llafur Astudiaethau Crefyddol. Dywedodd 95% o ddisgyblion fod y DVD yn ddull hynod effeithiol o gynorthwyo trafodaeth am eithafiaeth, rhywbeth yr oeddynt bron i gyd yn pryderu amdano. Yn ogystal, roedd 92% yn credu fod y DVD wedi gwella eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o'r pwnc eithafiaeth yn fawr. (Cyfieithiad. Athro arbenigol, Ysgol Uwchradd yr Eglwys yng Nghymru Esgob Llandaf. Taflen y lansiad, 2011)
- g) Cynnyrch ardderchog - bydd yn help i ddiwallu anghenion Dorset. Llauer o ddiolch i'r cyfarwyddwyr am eu hamser, angerdd, gwybodaeth a brwdfrydedd. (Cyfieithiad. Gweithdy Dorset Safe Schools & Communities Team, 2011)
- ng) Da iawn ar y DVD. Gwych! (Cyfieithiad. Yr Athro Lynn Davies, Centre for International Education and Research, University of Birmingham, 2011)
- h) Hynod fuddiol i'r holl Swyddogion Lles Addysg ac eraill sy'n cysylltu'n uniongyrchol â phobl ifancRoedd yr hyfforddiant o ansawdd ardderchog - Hynod berthnasol, hynod fanwl a hynod atyniadol. (Cyfieithiad. Rhaglen codi ymwybyddiaeth Swyddogion Lles Addysg

Caerdydd, 2012, ar y cyd â Chyngor Caerdydd a Phrosiect Channel Caerdydd)

- i) [Hyfforddiant] gwyh..... amryfal, ac iddo amseru da ac amrywiol; mae ffolder y rhaglen yn edrych yn wych ac yn hawdd ei ddefnyddio; digwyddiad hyfforddi da iawn yn cysylltu â materion allweddol o ran Prawf ac agenda diogelu ehangach. (Cyfieithiad. Gweithdy codi ymwybyddiaeth deuddydd o hyd, Ymddiriedolaeth Prawf Cymru, 2012)
- j) Dylid gosod y rhaglen o fewn unrhyw brosiect/sefydliad sy'n gweithio gyda phobl ifanc. Mae'r negeseuon/agweddau addysg yn gryf, dilys a pherthnasol yng nghymdeithas heddiw. (Cyfieithiad. Gweithdy 'Hyfforddi'r Hyfforddwr' Gwasanaeth Ieuencid Caerdydd, 2012)
- l) Daeth mwy na nawdeg o diwtoriaid cwrs, staff a dysgwyr i ddigwyddiad arddangos ac mae adborth tiwtoriaid wedi bod yn gadarnhaol iawn. Roedd y mewnbyn yn gweddu'n berffaith fel digwyddiad codi ymwybyddiaeth i gefnogi dysgwyr Bagloriaeth Cymru. (Cyfieithiad. Coleg Merthyr Tudful, 2011)
- ll) Mae athrawon yn defnyddio'r rhaglen 'Cymru'n Cyd-dynnu' yn effeithiol i herio eithafiaeth a hybu integreiddio. (Cyfieithiad. Adroddiad Arolygiad Estyn ar Ysgol Uwchradd Esgob Llandaf, 2011)
- m) Rwy'n llawn edmygedd o'i gynnwys. Mae'n sicr yn berthnasol iawn a'r cywair ar y lefel iawn. Rwy'n cytuno'n llwyr gyda'r ffocws craidd i bobl ifanc o ddatblygu meddwl beirniadol am eu bywydau. Da iawn i bawb sy'n rhan o hyn - Mae'n adnodd ardderchog. (Cyfieithiad. Quality and Standards, Youth Council for Northern Ireland, 2012)
- n) Diwrnod ymwybyddiaeth ardderchog sy'n ddefnyddiol mewn cymaint o feysydd - Diolch. (Cyfieithiad. Gweithdy 'Hyfforddi'r Hyfforddwr' swyddogion ysgolion Heddlu Gwent, 2012)
- o) Mae'r DVD yn darparu'r ysgogiad gweledol sydd ei angen arnyn nhw (myfyrwyr coleg AB). Roedd ymateb y myfyrwyr a'r adborth gan diwtoriaid y grwpiau hynny yn ffafrïol iawn ac fe gynorthwyodd y broses ddysgu yn fawr iddyn nhw. (Cyfieithiad. Awdurdod Heddlu Durham, 2012)

p) (Parthed CA4)... roedd yn edrych yn ffantastig ac mae'n sicr yn rhywbeth y byddai cydlynwyr CBC ledled Cymru yn elwa o'i weld. (Cyfieithiad. Swyddog Cefnogi Rhanbarthol CBAC)

ph) Adnoddau a phecyn gwych y gallaf gyfeirio atyn nhw o ran fy rôl, a fydd yn helpu'n sylweddol.

Roedd yr hyfforddiant yn wych, yn amrywiol a chynhwysol i bawb.

Offeryn ffantastig i weithwyr ieuenctid a'r rheiny sy'n ymwneud â phobl ifanc oed ysgol ac oedolion ifanc.

(Cyfieithiad. Gweithdy 'Hyfforddi'r Hyfforddwr'/Codi Ymwybyddiaeth Gwasanaeth Ieuenctid Caerdydd, 2013)

Cyswllt: GOT.Project.1@gmail.com gwefan: www.got.uk.net
--

Taflen Ffeithiau Mwslimiaid

Mwslimiaid: Taflen Ffeithiau

- Poblogaeth Cymru = 2.96 miliwn
 - Mae 71% o'r boblogaeth yn Gristnogion.
 - Mae 0.7% o'r boblogaeth yn Fwslimiaid.
 - Mae 0.2% o'r boblogaeth yn Hindŵiaid.
 - Mae 0.2% o'r boblogaeth yn Fwdhyddion.
 - Mae 0.1% o'r boblogaeth yn Sikhiaid.
-
- O'i gymharu â Lloegr, mae gan Gymru gymuned Bangladeshi Fwslimaidd fwy ond cymuned Pacistanaidd Mwslimaidd lai.
 - Mae'r boblogaeth Fwslimaidd yn gyffredinol yn iau na phoblogaeth Cymru gyfan.
-
- Mae 21% o Fwslimiaid yn byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.
 - Mae 1 o bob 5 Sikh yn byw mewn amodau gorllawn ac, i Fwslimiaid, mae hynny'n 1 o bob 4.
 - Mae 28% o aelwydydd Mwslimaidd yn byw mewn llety rhent cymdeithasol.
 - Mae gan 24% o fenywod Mwslimaidd anabledd.
 - Yn ôl yr hyn a adroddir, mae gan Fwslimiaid lefelau uwch o salwch hirdymor ac iechyd gwael.
-
- Mae 2 o bob 3 menyw Hindŵaidd a Mwslimaidd yn economaidd anweithgar – dwbl y nifer o fenywod mewn crefyddau eraill.
 - Mae dynion Mwslimaidd a Sikh fwyaf tebygol o fod yn gweithio mewn swyddi sgîl isel.
 - Dim ond 1 o 3 chyflogwr sydd â pholisi penodol ar reoli credoau crefyddol yn y gweithle.
 - Mae traean o Fwslimiaid mewn oed gweithio ym Mhrydain Fawr heb unrhyw gymwysterau.
-
- Mae 47% o fyfyrwyr Mwslimaidd wedi profi Islamoffobia.
 - Caiff 50% o droseddau â chymhelliad crefyddol eu cyfeirio at Fwslimiaid.
 - Ychydig iawn o droseddau casineb ffydd sy'n cyrraedd y llys.
 - Mae 31% o Fwslimiaid yn gadael yr ysgol heb unrhyw gymwysterau.
 - Mae 23% o Sikhiaid yn gadael yr ysgol heb unrhyw gymwysterau.
 - Mae 15% o Gristnogion yn gadael yr ysgol heb unrhyw gymwysterau.

Fforwm Cymunedau Ffydd, Caerdydd, 17eg Mawrth 2008
Kate Bennett, Cyfarwyddwr Cenedlaethol Cymru
Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Amcanion gwersi GOT 1

GOT* 1: GWRTHWYNEBU IDEOLEGAU RADICAL; PARCH A GODDEFGARWCH AT BAWB

AMCANION DYSGU:

Cynllun gwers 1a (Grŵp dysgu Mwslimaidd yn bennaf)

Amcanion/Deilliannau Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

- Adnabod pwy sy'n gymwys i roi cyngor ar y ffydd Islamaidd.
- Dangos dealltwriaeth well o Islaam, Eeman ac Ihsaan.
- Gwerthfawrogi sut y gall grwpiau eithafol treisgar fel Khawarij wyrddroi dysgeidiaethau di-drais Islaam.
- Gwerthuso sut mai parhau i wyrddroi negeseuon di-drais Islaam yn unig y mae grwpiau eithafol treisgar fel al-Qa'eda.

Cynllun gwers 1b (Amrywiad: Grŵp dysgu nad yw'n Fwslimaidd yn bennaf)

Amcanion/Deilliannau Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

- Adnabod pwy sy'n gymwys i roi cyngor ar y ffydd Islamaidd.
- Dangos dealltwriaeth well o Islaam, Eeman ac Ihsaan.
- Gwerthuso sut mae grwpiau eithafol treisgar fel al-Qa'eda yn gwyrddroi dysgeidiaethau di-drais Islaam.

Cynllun gwers 2

Amcanion/Deilliannau Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

- Dangos dealltwriaeth well o jihad mewn Islaam, yn benodol y gwahaniaethau rhwng (i) ystyr jihad fel yr ymdrech yn erbyn temtasiwn; (ii) jihad ymosodol; (iii) jihad amddiffynnol.
- Gwerthuso sut mae grwpiau eithafol treisgar fel al-Qa'eda ac eraill yn gwyrddroi dysgeidiaethau di-drais Islaam o ran jihad.
- Deall fod grwpiau eithafol presennol fel al-Qa'eda yn defnyddio'r ddealltwriaeth wyrddroedig hon (i) at eu dibenion eu hunain neu (ii) trwy anwybodaeth neu (iii) y ddau

Cynllun gwers 3

Amcanion/Deilliannau Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

Hawlfraint: Cyfarwyddwyr: Prosiect GOT (*Getting On Together) Rhagfyr 2009

- Dod i ddeall yr hyn sy'n dylanwadu ar, ac yn siapio, ein hunaniaeth mewn cymdeithas.
- Archwilio a deall rhagfarn a gwahaniaethu fel ag y mae mewn cymdeithas, ac yn arbennig yn ein cymuned leol, yn well.
- Datblygu diffiniad gweithredol o'r term Islamoffobia a deall ei effeithiau negyddol ar Fwslimiaid yng nghymdeithas heddiw.

Cynllun Gwers 4

Amcanion/Deilliannau Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

- Dod i ddeall enghreifftiau o Islamoffobia yng nghymdeithas Prydain heddiw yn well.
- Gwerthfawrogi pam fod goddefgarwch a pharch mor bwysig yn ein cymdeithas.
- Adlewyrchu ar ffyrdd y gallwn wneud ein cymdeithas yn fwy goddefgar a llawn parch.

Enghraifft - GOT 1 gwers 2: Jihad

Gwers 2/4				
Dyddiad:	Diwrnod:	Dosbarth: Blwyddyn	Gwers:	Nifer y disgyblion:
Lefel Gallu:			Hyd y wers:	60 munud
Teitl yr Uned Waith: Prosiect GOT (Cymru'n Cyd-dynnu)				
Deilliannau/Amcanion Dysgu: Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dangos dealltwriaeth well o jihad mewn Islaam, yn benodol y gwahaniaethau rhwng (i) ystyr jihad fel yr ymdrech yn erbyn temtasiwn; (ii) jihad ymosodol; (iii) jihad amddiffynnol. ➤ Gwerthuso sut mae grwpiau eithafol treisgar fel al-Qa'eda ac eraill yn gwyrddroi dysgeidiaethau di-drais Islaam o ran jihad. ➤ Deall fod grwpiau eithafol presennol fel al-Qa'eda yn defnyddio'r ddealltwriaeth wydroedig hon (i) at eu dibenion eu hunain neu (ii) trwy anwybodaeth neu (iii) y ddau. 				
Geiriau Allweddol: Jihad, Terfysgaeth, al-Qa'eda, Hara(a)m				
Strwythur y Wers				Amseru:
Ymgysylltu / Man Cychwyn	Rhannu'r dosbarth yn grwpiau llai o 4/5 disgybl. 1) Ail atgoffa am y wers ddiwethaf - e.e. (i) Ymddiried mewn imam gydag 'ijazah' yn unig; (ii) hanfodion y ffydd Islamaidd; (iii) yr hyn sy'n gwneud Mwslim da. 2) Neges graidd: Mae Islaam yn ddi-drais.			15 mun
Archwilio	3) Yr athro/athrawes i archwilio tri ystyr jihad gyda'r dosbarth, gyda chymorth pennod 3,4 a 5 y DVD. <ul style="list-style-type: none"> • Jihad - mae 13 ystyr/lefel gwahanol (Lefel cyntaf yw deall; dim ond un lefel sy'n ymwneud â gwrthdaro/rhyfel/ymladd) • Mae'r lefel olaf wedi'i rannu'n ddau a) Ymdrech neu frwydr fewnol - i osgoi tramgwyddo ac i wneud y peth iawn bob amser, a b) Gwrthdaro milwrol: <ul style="list-style-type: none"> Ymosodol (llywodraethau) ac Amddiffynnol (llywodraethau, grwpiau ac unigolion) • Llywodraethau (NID unigolion na grwpiau) yn unig sydd â hawl i fynd i ryfel. • Mae jihad sy'n ymwneud ag ymladd ymosodol yn anghyfreithlon gan nad yw'r amodau gwreiddiol yn bodoli. Nid jihad yw gweithredoedd ymosodol o'r fath, ond terfysgaeth. Nid oes gan derfysgaeth gysylltiad â jihad. Mae'n anghyfreithlon, un ai gan lywodraeth neu unigolyn. (Gweler nodiadau 2 a 3) • Mae Islaam yn gwahardd pob erchylltra fel 9/11 a 7/7 			15 mun

Herio	4) x 3 gweithgaredd i ddod i ddeall y x 3 math o jihad <ul style="list-style-type: none">• Rhoi pum ystyr posibl mewn trefn, yn ôl 'ffit orau'• Llefarydd o bob grŵp i adrodd yn ôl• Crynodeb: mae Islaam yn ddi-drais		10 mun
Gweithredu	5)Gweithgaredd Grŵp: Cyfateb y gair cywir i'w ystyr cywir - i brofi gwybodaeth a dealltwriaeth yn seiliedig ar brif themâu. Yn arwain ymlaen i 6)Llefarydd o'r grŵp yn adrodd yn ôl		10 mun
Ystyried / Crynhoi	7)Amser tawel, unigol i adlewyrchu ar y ddwy wers ddiwethaf ac i ysgrifennu atebion i e.e. Beth yw hanfodion y ffydd Islamaidd? 8)Casgliad > crynhoi'r negeseuon craidd trwy danlinellu'r canlynol: a) Mae unrhyw weithred dreisgar yn erbyn pobl ddiniwed yn anghyfreithlon yn ôl Islaam, ac yn gosbadwy yn llygad Allah/Duw Hollalluog. b) Mae unrhyw weithred o drais yn erbyn eraill yn y wlad hon yn gosbadwy yn ôl cyfraith gwlad a gall arwain at garchar am oes.		10 mun
Sgiliau Allweddol: 1.Cyfathrebu 2.Cydweithio ag eraill 3.Datrys problemau		Gweithdrefnau Asesu: 1.Cyfraniad i weithgareddau a thrafodaethau'r dosbarth 2.Ymatebion i'r dull asesu	Adnoddau: 1.Haenau'r Ffydd Islamaidd 2.Moeseg rhyfel y mae'r Proffwyd a'i olynwyr yn pregethu amdanynt (gweler braslun manwl y wers) 3.NID yw Jihad (+ 5 cerdyn) 4.Cyfateb parau 5.Cwestiynau crynhoi 6.Nodiadau'n cyd-fynd â'r wers 7. DVD
Gwaith Cartref ac/neu fan cychwyn i'r wers nesaf: I gysylltu â gwers 3: Disgyblion i ddechrau meddwl am y ffordd y gallai gwahanol grwpiau (e.e. ethnig neu grefyddol) gael eu trin yn wahanol yn ein cymdeithas/cymuned leol..... I ddod ag enghreifftiau i'r wers nesaf.			
Hawlfraint: Cyfarwyddwyr Prosiect Cymru'n Cyd-dynnu Rhagfyr 2009 Awduron: Sheikh Mohamed Dahir; Barrie Phillips, Dr Abdalla Yassin OBE		Cynllun gwers 2/4, tudalen 2/2	

Cysylltiadau i "Fframwaith addysg bersonol a chymdeithasol ar gyfer dysgwyr 7 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru) a "Fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno addysg grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed yng Nghymru" (Llywodraeth Cynulliad Cymru).

Gwers 2

Cysylltiadau ABCh

- Deall pwysigrwydd cael mynediad i wybodaeth ddiuedd... a bod yn barod i herio safbwyntiau mae'r cyfryngau'n eu rhoi ar led;
- Ystyried gwahanol safbwyntiau wrth wneud penderfyniadau a dewisiadau gwybodus yn effeithiol;
- Cyfathrebu teimladau a safbwyntiau personol yn effeithiol;

Cysylltiadau Add.Gref

- Defnyddio ystod eang o gysyniadau crefyddol i gyflwyno dadleuon o blaid, ac yn erbyn amrywiaeth o gredoau, dysgeidiaethau ac arferion, ac egluro amrywiaeth o safbwyntiau pobl grefyddol yn fanwl gywir;
- Defnyddio ystod eang o eirfa grefyddol a dangos dealltwriaeth datblygedig o iaith symbolaidd;
- Ymgysylltu â'r effaith y mae crefydd yn ei gael ar ein datblygiad personol, cymdeithasol a moesol ein hunan ac eraill;

Cynllun gwers 2/4, tudalen 2/2

PROSIECT CYMRU'N CYD-DYNNU: GWERTHFAWROGI AMRYWIAETH; HYBU CYDLYNIANT

Gwers 2: Amlinelliad Manwl a Chyflwyno

Deilliannau/Amcanion Dysgu:

Erbyn diwedd y wers hon, dylai disgyblion allu:

- Dangos eu bod yn deall jihad yn Islaam yn well, yn benodol y gwahaniaethau rhwng (i) ystyr jihad fel yr ymdrech yn erbyn temtasiwn; (ii) jihad ymosodol; (iii) jihad amddiffynnol.
- Gwerthuso sut mae grwpiau eithafol treisgar fel al-Qa'eda ac eraill yn gwyrddroi dysgeidiaethau di-drais Islaam o ran jihad.
- Deall fod grwpiau eithafol presennol, fel al-Qa'eda yn defnyddio'r ddealltwriaeth wydroedig hon o jihad (i) at eu dibenion eu hunain neu (ii) trwy anwybodaeth neu (iii) y ddau.

Cam 1: Man Cychwyn/Ymgysylltu

- ☐ Mynd dros y wers ddiwethaf:

1)Trosolwg - cysyniad arbenigwr - cysylltu â Sheikh Mohamed/Dr. Abdalla Yassin

2)Ijazah - rhowch ddiffiniad.

3)Pennawd - 'Haenau'r Ffydd Islam' (Gwers 1b, yr amrywiad) NEU penawdau 3, 4, 5 (Gwers 1a) a thanlinellwch mai gwyrddroi Islaam, Eeman, Ihsan, neu anwybodaeth ohonynt, yw gwraidd y broblem o eithafiaeth dreisgar ar ran grwpiau terfysgol fel al-Qa'eda.

4)Darllenwch ddetholiad o ymatebion y dosbarth o'r wers ddiwethaf 'Beth sy'n gwneud Mwslim da?'

5)Casgliad - mae Islaam yn grefydd di-drais.

- ☐ Rhowch wybod i'r dosbarth y bydd amser i ofyn cwestiynau ar ddiwedd y wers, ac y dylent ysgrifennu unrhyw beth sy'n dod i'w meddwl ar eu papurau 'post it' ar unrhyw adeg yn ystod y wers. NID OES ANGEN ENWAU.

Cam 2: Archwilio 1: Jihad 1 - Ymdrechu yn erbyn temtasiwn (Gweler nodyn 1)

- ☐ Cyflwynwch ddeilliannau dysgu'r wers.
- ☐ **DVD: Cyflwynwch bennod 3 y DVD** - Sheikh Mohamed fel imam (Mwslimaidd) mosg Noor-El-Islam, Butetown, Caerdydd a Dr. Yassin fel darlithydd/gweithiwr cymunedol ac is-gadeirydd Cyngor Mwslimiaid Cymru.

Noder: Yn ystod y cyfnod prawf, gwelwyd fod Mwslimiaid, a rhai nad ydynt yn Fwslimiaid, wedi cael trafferth deall yr agwedd hon (jihad). Mae'r diffyg dealltwriaeth hwn yn cynrychioli pryder difrifol i bobl ifanc a hŷn fel ei gilydd wrth ddelio â dehongliadau amgen (ffug ac/neu dreisgar).

Sheikh yn datgan fod gan jihad 13 lefel - bydd y bennod hon yn canolbwyntio ar yr ystyr 'yr ymdrech yn erbyn temtasiwn' i jihad. Ar ôl ei chyflwyno, bydd angen i chi ei hatgyfnerthu trwy ddewis cwestiynau priodol ar y DVD, yn ôl amgylchiadau penodol. (Gweler y cwestiynau a ofynnir isod; gweler y trawsgrifiad llawn yn yr atodiad.)

DVD: Pennod 3 - Cyfeiriad cyflym at y cwestiynau a ofynnir:

- 1) Beth yw jihad? Mae'r cyfryngau a phethau ar y we yn fy nrysio i.
- 2) Ai jihad fyddai gwrthod y demtasiwn i ysmegu?
- 3) Ai jihad fyddai gwrthod cymryd cyffuriau?
- 4) Felly ai jihad fyddai gwrthod y demtasiwn i wyllo'r teledu trwy'r nos yn hytrach na gwneud fy ngwaith cartref?
- 5) Ai jihad fyddai gwrthod y demtasiwn i chwarae ar fy nghyfrifiadur yn hytrach na pharatoi at fy arholiadau?
- 6) Yn yr un modd ag y mae Ramadan yn jihad, ai jihad fyddai'r Grawys?

Cam 3: Her I: Jihad 1- Ymdrechu yn erbyn temtasiwn

- ☐ Gweithgaredd Dosbarth - Beth ydych chi'n ei wybod am jihad?
- ☐ Gofynnwch i'r dosbarth roi enghreifftiau o 'wrthdaro mewnol' - rhywbeth maent eisiau ei wneud, ond yn gwybod na fyddai'n iawn, e.e. ysmegu; peidio gwneud eich gwaith cartref.

☐ Gweithgaredd grŵp - (mewn cyd-destun). Beth ydych chi'n ei wybod am jihad?

☐ Dosbarthwch 5 cerdyn sy'n cynnig atebion posibl i'r cwestiynau uchod:

- 1) Hunan fomio
- 2) Hunanamddiffyn
- 3) Dial
- 4) Helpu terfysgwr i guddio rhag yr heddlu
- 5) Ymdrechu yn erbyn temtasiwn

☐ Disgyblion i'w rhoi mewn trefn, yn ôl 'ffit orau'.
Cyfle i gael trafodaeth grŵp.

Atebion: 1 yw ffit orau; 5 yw ffit leiaf:

- 1^{af} - rhif 5
- 2^{il} - rhif 2
- 3^{ydd} - rhif 3
- 4^{ydd} - rhif 4
- 5^{ed} - rhif 1

☐ Llefarydd o bob grŵp i adrodd yn ôl:

Cyfarwyddyd - Mae Islaam yn ddi-drais.

Crynodeb: Un ystyr i jihad yw'r ymdrech fewnol i wrthod yr hyn rydych chi'n gwybod ei fod yn anghyfiawn - a'r ymdrech fewnol i wneud y peth iawn, fel parchu eich rhieni a gweithio'n galed yn yr ysgol. Mae'r ystyr hwn yn gymwys i bawb - Mwslimiaid a rhai nad ydynt yn Fwslimiaid.

Cam 4: Archwilio 2: Jihad 2 - Gwrthdaro, rhyfel neu ymladd (Gweler nodyn 1)

- Gwrthdaro, rhyfel, ymladd - Rhennir yn ddwy ran:

- a) Jihad ymosodol, a
- b) Jihad amddiffynnol

- **DVD: Cyflwynwch bennod 4 y DVD (Jihad ymosodol)** - Sheikh Mohamed fel imam (Mwslimaidd) mosg Noor-El-Islam, Butetown Caerdydd a Dr. Yassin fel darlithydd/gweithiwr cymunedol ac is-gadeirydd Cyngor Mwslimiaid Cymru. (Gweler y nodiadau isod am gyfeiriad cyflym at y cwestiynau a ofynnir)

Noder: Yn ystod y cyfnod prawf, gwelwyd fod Mwslimiaid, a rhai nad ydynt yn Fwslimiaid, wedi cael trafferth deall yr agwedd hon (jihad). Mae'r diffyg dealltwriaeth hwn yn cynrychioli pryder difrifol i bobl ifanc a hŷn fel ei gilydd wrth ddelio â dehongliadau amgen (ffug a threisgar).

Sheikh yn datgan fod gan jihad 13 lefel. Bydd y bennod hon yn canolbwyntio ar yr unig un o'r 13 lefel hynny sy'n ymwneud â gwrthdaro, ymladd neu ryfel a bydd yn edrych ar ystyr 'jihad ymosodol'. Ar ôl ei chyflwyno, bydd angen i chi ei hatgyfnerthu trwy ddewis cwestiynau priodol ar y DVD, yn ôl amgylchiadau penodol. (Gweler y cwestiynau a ofynnir isod; gweler y trawsgrifiad llawn yn yr atodiad (cefn).)

DVD: Pennod 4 (Jihad ymosodol) - Cyfeiriad cyflym at y cwestiynau a ofynnir:

- 1) Beth yw jihad? Mae cymaint o wybodaeth yn y cyfryngau ac mewn llyfrau, nid wyf yn gwybod pa wybodaeth sy'n wir.
- 2) Eglurwch i mi beth yw jihad ymosodol.
- 3) Felly, a yw al-Qa'eda yn iawn i ryfela yn Afghanistan, Pacistan a'r Gorllewin?
- 4) Mewn jihad ymosodol, a oes hawl gan Fwslimiaid ladd pobl ddiniwed a dinasyddion yn enw Allah?
- 5) A oes hawl gan Fwslimiaid hunan fomio yn enw Allah?
- 6) Pam, dybiwch chi, fod pobl yn llosgi baneri America a beth yw'ch barn am hyn?
- 7) A fydddech chi'n ystyried fod Osama bin Laden ac al-Qa'eda yn eithafwyr Islamaidd?

Cam 5: Herio 2: Jihad 2a - jihad ymosodol

- ❑ **Gwaith grŵp:** Dychmygwch fod rhai ffrindiau/pobl rydych chi'n eu hadnabod yn dechrau dangos cydymdeimlad tuag at al-Qa'eda, ei ddysgeidiaethau a'i weithredoedd treisgar.
- Yn seiliedig ar yr hyn rydych chi wedi'i ddysgu, beth fydddech chi'n ei ddweud er mwyn eu perswadio fod eu credoau'n anghywir - ac yn beryglus o bosibl.
- Adborth gan y grŵp

❑ **Trafodaeth ddosbarth a chrynodeb:**

- Llywodraethau cryf, Islamaidd yn unig all weithredu jihad ymosodol.
- Nid oes hawl gan unigolion neu grwpiau ddefnyddio jihad ymosodol fel ffordd o rwystro'r hyn y maent yn ei ystyried yn erchyllterau neu droseddau.
- Nid lladd dynion, menywod neu blant diniwed yw ystyr jihad ymosodol.
- Nid yw jihad ymosodol yn caniatáu dinistrio adeiladau, isadeiledd neu drafnidiaeth.

Cam 6: Archwilio 3: Jihad 2 - Gwrthdaro, rhyfel neu ymladd (Gweler nodyn 1)

- Gwrthdaro, rhyfel, ymladd - Rhennir yn ddwy ran:

- a) Jihad ymosodol, a
- b) Jihad amddiffynnol

- ❑ **DVD: Cyflwynwch bennod 5 y DVD (Jihad amddiffynnol)** - Sheikh Mohamed fel imam (Mwslimaidd) mosg Noor-El-Islam, Butetown Caerdydd a Dr. Yassin fel darlithydd/gweithiwr cymunedol ac is-gadeirydd Cyngor Mwslimiaid Cymru. (Gweler y nodiadau isod am gyfeiriad cyflym at y cwestiynau a ofynnir).

Noder: Yn ystod y cyfnod prawf, gwelwyd fod Mwslimiaid, a rhai nad ydynt yn Fwslimiaid, wedi cael trafferth deall yr agwedd hon (jihad). Mae'r diffyg dealltwriaeth hwn yn cynrychioli pryder difrifol i bobl ifanc a hŷn fel ei gilydd wrth ddelio â dehongliadau amgen (ffug a threisgar).

Sheikh yn datgan fod gan jihad 13 lefel. Bydd y bennod hon yn canolbwyntio ar yr unig un o'r 13 lefel hynny sy'n ymwneud â gwrthdaro, ymladd neu ryfel a bydd yn edrych ar ystyr 'jihad amddiffynnol'. Ar ôl ei chyflwyno, bydd angen i chi ei hatgyfnerthu trwy ddewis cwestiynau priodol ar y DVD, yn ôl amgylchiadau penodol. (Gweler y cwestiynau a ofynnir isod; gweler y trawsgrifiad llawn yn yr Atodiad (cefn)).

DVD: Pennod 5 (Jihad amddiffynnol) - Cyfeiriad cyflym at y cwestiynau a ofynnir:

- 1) Beth yw jihad? Mae cymaint o negeseuon yn dod i mewn o'r cyfryngau, rwy'n cael fy nrrysu braidd gan beth yn union mae'n ei olygu.
- 2) Beth yw ystyr jihad amddiffynnol?
- 3) Felly, a yw hynny'n golygu nad oes gan Fwslim sy'n ufudd i'r gyfraith hawl i amddiffyn ei hunan pe ymosodir arno?
- 4) Beth yn union yw'r gwahaniaeth rhwng jihad ymosodol ac amddiffynnol?
- 5) Felly, rydych chi'n dweud nad oes gan unigolion neu grwpiau sy'n perthyn i al-Qa'eda hawl i ymosod ar filwyr yn Afghanistan a Phacistan.

Cam 7: Herio 3: Jihad 2b - Jihad amddiffynnol

- ☐ Gwaith grŵp: Dychmygwch eich bod chi'n weithiwr ieuenctid sy'n delio â Mwslimiaid ifanc sy'n dechrau drysu ynghylch eu ffydd trwy wybodaeth anghywir ar y Rhyngrwyd/pobl eraill yn cyflwyno gwahanol negeseuon mewn cyfarfodydd lleol ac ati.

Crëwch restr o bwyntiau bwled sy'n nodi'r gwahaniaethau rhwng jihad ymosodol ac amddiffynnol y byddwch chi'n eu cynnwys ar daflen.

- ☐ Adborth gan y grŵp

- ☐ Trafodaeth ddosbarth a chrynodeb:

- Ystyr jihad amddiffynnol yw bod gan unigolion, grwpiau a llywodraethau sy'n ufudd i'r gyfraith hawl i ddefnyddio grym pe ymosodir arnynt.

- Mae jihad amddiffynnol yn gyfreithiol yn ôl cyfraith Islamaidd a chyfraith ryngwladol.

Ond, p'un a honnir fod gweithredoedd yn jihad ymosodol neu amddiffynnol:

- NID lladd dinasyddion diniwed - dynion, menywod a phlant fel a ddigwyddodd yn Mumbai ac erchylltra'r Ddau Dwr (Twin Towers) yw jihad.
- NID lladd pobl hŷn yw jihad.
- NID lladd pobl grefyddol (offeiriaid, mynachod, ficeriaid, ac ati) yw jihad.
- NID dinistrio cludiant cyhoeddus ac isadeiledd a bywydau diniwed, fel a ddigwyddodd i'r bws a'r trenau tanddaearol yn Llundain ar 7/7, yw jihad.
- NID cyflawni hunanladdiad, fel hunan fomio, yw jihad - mae Islaam yn gwahardd hyn yn llwyr.
- NID chwilio am a lladd e.e. milwyr tramor ac eraill, yw jihad. Yn bendant NID yw Islam yn cefnogi'r hyn a elwir yn 'ryfel gerila'.

NID JIHAD YW UNRHYW UN O'R GWEITHREDOEDD A DDISGRIFIWYD UCHOD, OND TERFYSGAETH A LLOFRUDDIAETH

Cam 8: Gweithredu

- ☐ Gwaith grŵp/parau:

Geiriau ac ystyron - gwaith mewn parau/grŵp ac adrodd yn ôl

Cyfarwyddyd: Mae'r ymarfer hwn yn crynhoi'r holl brif gysyniadau a geiriau sydd yn sail i wersi 1 a 2, ac yn cynnig cyfle i ddod i gasgliadau yn seiliedig ar y dystiolaeth.

Cam 9: Ystyried/Crynhoi

Amser tawel, unigol i ystyried ac ysgrifennu ymatebion i gwestiynau a osodir. Gweler hefyd y gweithgaredd pellach a gynhwysir ar y CD Adnoddau.

- 1) Os oeddech chi eisiau cyngor am y ffydd Islamaidd, i bwy fydddech chi'n gofyn?
- 2) Beth yw 3 haen y ffydd Islamaidd?
- 3) A oes gan derfysgwyr Islamaidd, fel al-Qa'eda, hawl i ladd neu niweidio pobl ddiniwed yn enw jihad?
- 4) Beth fydddech chi'n ei wneud os oeddech chi'n gwybod fod rhywun yn troi'n eithafwr treisgar ac yn bygwth achosi niwed i eraill?
- 5) Mae'r ffydd Islamaidd yn cefnogi hunan fomio a/neu rhyfel gerila. Trafodwch.

Atgyfnerthwch:

- Mae unrhyw weithred dreisgar yn erbyn pobl ddiniwed yn anghyfreithlon yn ôl Islaam, ac yn gosbadwy yn ôl Allah/Duw Hollalluog
- Mae unrhyw weithred dreisgar yn erbyn eraill yn y wlad hon yn gosbadwy yn ôl cyfraith gwlad a gall arwain at ddedfryd o garchar am oes

1) NODIADAU

Jihad - cefndir:

(Arabeg: جهاد IPA: [dʒɪhæːd]), term Islamaidd. Dyletswydd crefyddol Mwslimiaid. Yn Arabeg, ystyr jihad yw "ymdrechu" neu "ymlafnio". Mae jihad yn ymddangos yn aml yn y Qur'an ac mewn arfer gwlad fel yr ymadrodd idiomatig "ymdrechu yn ffordd Allah (*al-jihad fi sabil Allah*)". Mae rhywun sy'n gysylltiedig â jihad yn cael ei alw'n mujahid, y lluosog yw mujahideen.

Mae lleiafrif ymhlith yr ysgolorion Sunni yn cyfeirio weithiau at y ddyletswydd hon fel y chweched colofn Islam, er nad oes ganddo'r fath statws swyddogol mewn gwirionedd. Yn Twelver Shi'a Islam, fodd bynnag, Jihad yw un o'r 10 Agwedd ar Grefydd.

Yn ôl yr ysgolor John Esposito, mae jihad yn gofyn bod Mwslimiaid yn "ymdrechu yn ffordd Duw" neu "yn ymdrechu i wella eu hunain neu/a chymdeithas". Cyfarwyddir Jihad yn erbyn cymhellion Satan, agweddau ar ein hunan, neu yn erbyn gelyn gweladwy. Y pedwar prif gategori o jihad gaiff eu cydnabod yw Jihad yn erbyn yr hunan (*Jihad al-Nafs*), Jihad y tafod (*Jihad al-lisan*), Jihad y llaw (*Jihad al-yad*), a Jihad y cleddyf (*Jihad as-sayf*). Mae cyfreitheg Islamaidd yn canolbwyntio ar reoli amodau ac arfer Jihad as-sayf, yr unig ffurf o ryfela a ganiateir gan gyfraith Islamaidd, ac felly defnyddir y term Jihad fel arfer mewn llawlyfrau ymladd wrth gyfeirio at frwydro milwrol.

Cyfieithiad o Wikipedia

(a)Tri Lefel ar Ddeg Jihad

1. Mae pedwar math o jihad an-nafs (jihad yn erbyn yr hunan):

- a. Ymdrechu i ddysgu Islam o'r Qur'an, o'r traddodiadau a dywediadau gwreiddiol fel a ddeallir ac a arferir gan fyfyrwyr uniongyrchol y Proffwyd a'u dilynwyr
- b. Ymdrechu i wneud i'ch hunan ymddwyn yn ôl yr hyn rydych chi wedi ei ddysgu.
- c. Ymdrechu i alw eraill at Islam, dysgu'r rheiny nad ydynt yn gwybod amdano.

ch. Ymdrechu i fod yn amyneddgar wrth oddef anawsterau sy'n ymwneud â galw pobl at Allah, a sarhad pobl, a goddef hynny oll er mwyn Allah.

Os bydd rhywun yn cyflawni'r bedair lefel hon, yna bydd ef yn un o'r rabbaniyyin. (Dynion crefyddol dysgedig sy'n arfer yr hyn y maent yn ei wybod ond hefyd yn pregethu i eraill.)

2. Mae dau fath o jihad ash-Shaytan (jihad yn erbyn Satan):

a. Atal yr amheuon mae Satan yn eu codi i danseilio ffydd.

b. Ymdrechu yn erbyn Satan i atal y dymuniadau llygredig y mae ef yn eu codi. (Noder: **Dyma'r cyd-destun i 'jihad 1' Prosiect Cymru'n Cyd-dynnu - i ymdrechu yn erbyn temtasiwn**).

3. Mae pedwar math o jihad yn erbyn y munafiqin (rhagrithwyr) a kuffar (anghredinwyr): gyda'r galon, y tafod, cyfoeth rhywun a'r hunan. Mae jihad yn erbyn yr anghredinwyr yn debycach i ymladd corfforol. (Noder: **Dyma'r cyd-destun i her Prosiect Cymru'n Cyd-dynnu i wyrdroi jihad.**)

4. Mae tri math o jihad yn erbyn arweinwyr gormes ac arloesedd: Jihad trwy law os oes modd gwneud hynny. Os nad yw hynny'n bosibl, yna dylai fod gyda'ch tafod (h.y. siarad yn uchel). Os nad yw hynny'n bosibl, yna dylai fod gyda'ch calon (h.y. trwy gasáu drygioni a theimlo ei fod yn anghywir).

Noder: Gweler 2b a 3 uchod parthed Prosiect Cymru'n Cyd-dynnu a jihad

(b) Rhai amodau gwreiddiol i jihad weithio:

- Rhaid bod yn ymdrech 'yn ffordd Allah' ac nid er elw materol.
- Mae'n rhaid bod llywodraeth Fwslimaidd gref yn bodoli. Os yw'r llywodraeth yn wan, mae'n anghyfreithlon.
- Mae'n rhaid i'w fwriadau fod i helpu'r rheiny sydd dan ormes neu i rwystro erchyllterau mewn gwledydd eraill, p'un a ydynt yn Fwslimaidd neu beidio.

2)Terfysgaeth yw "defnyddio braw yn systematig yn arbennig fel dull gorfodaeth". Nid oes diffiniad a gytunir arno'n rhyngwladol ar gyfer terfysgaeth. Y gweithredoedd hynny a fwriedir i greu ofn (braw), a gyflawnir ar gyfer nod ideolegol (yn hytrach nag ar gyfer ymosodiad unigol), ac sy'n diystyru neu'n targedu diogelwch rhaid nad ydynt yn ymladdwyr yn fwriadol yn unig a geir yn y diffiniadau mwyaf cyffredin o derfysgaeth. Mae rhai diffiniadau hefyd yn cynnwys rhyfel a gweithredoedd treisgar anghyfreithlon.

Mae terfysgaeth hefyd yn ffurf ar ryfela anghonfensiynol a rhyfela seicolegol. Mae'r gair yn gyforiog o arwyddocâd gwleidyddol ac emosiynol, ac mae hyn yn cymhlethu'r anhawster o gynnig diffiniad cywir yn fawr iawn. Canfu un astudiaeth gan Fyddin UDA yn 1988 bod mwy na 100 diffiniad o'r gair "terfysgaeth" wedi cael eu defnyddio. Mae rhywun sy'n arfer terfysgaeth yn **derfysgwr**.

Mae amrywiaeth eang o sefydliadau gwleidyddol wedi defnyddio terfysgaeth er mwyn hybu eu hamcanion eu hunain; pleidiau gwleidyddol adain chwith ac adain dde, grwpiau cenedlaetholgar a chrefyddol, chwyldroadwyr a llywodraethau llywodraethol. Mae presenoldeb rhai sy'n gweithredu yn erbyn y wladwriaeth mewn gwrthdaro arfog eang wedi achosi dadlau ynghylch rhoi cyfreithiau rhyfel ar waith.

Mae'r 'International Round Table on Constructing Peace, Deconstructing Terror' (2004) a drefnwyd gan y Strategic Foresight Group yn argymhell y dylid gwahaniaethu rhwng terfysgaeth a gweithredoedd brawychol ('acts of terror'). Tra mae gweithredoedd terfysgol yn weithredoedd troseddol yn ôl y mesur 'Resolution 1373' Cyngor Diogelwch y Cenhedloedd Unedig a chyfreit heg domestig pob gwlad yn y byd bron iawn, mae terfysgaeth yn cyfeirio at ffenomenon sy'n cynnwys y gweithredoedd eu hunain, y rhai sy'n cyflawni gweithredoedd terfysgol eu hunain a'u cymhellion. **Mae anghytuno ynghylch diffiniadau o derfysgaeth. Fodd bynnag, mae consensws deallus yn fyd-eang na ddylid derbyn gweithredoedd terfysgol dan unrhyw amgylchiadau.** Caiff hyn ei adlewyrchu ym mhob confensiwn pwysig, gan gynnwys strategaeth gwrthderfysgaeth y Cenhedloedd Unedig, penderfyniadau Cynhadledd Madrid ar derfysgaeth, y Strategic Foresight Group ac ALDE Byrddau Crwn yn Senedd Ewrop. **Cyfieithiad o Wikipedia (Nodyn y cyfarwyddwyr mewn italig uchod)**

3) Geirfa Allweddol

a) Jihad

Yn ôl yr ysgolor John Esposito, mae jihad yn gofyn bod Mwslimiaid yn "ymdrechu yn ffordd Duw" neu "yn ymdrechu i wella ei hunain neu/a chymdeithas." (Gweler yr adolygiad estynedig uchod)

b) Terfysgaeth

Terfysgaeth yw "defnyddio braw yn systematig, yn arbennig fel dull gorfodaeth". Nid oes diffiniad a gytunir arno'n rhyngwladol ar gyfer terfysgaeth.

Y gweithredoedd hynny a fwriedir i greu ofn (braw), a gyflawnir ar gyfer nod ideolegol (yn hytrach nag ar gyfer ymosodiad unigol), ac sy'n diystyru neu'n targedu diogelwch rhaid nad ydynt yn ymladdwyr yn fwriadol yn unig a geir yn y diffiniadau mwyaf cyffredin o derfysgaeth. Mae rhai diffiniadau hefyd yn cynnwys rhyfel a gweithredoedd treisgar anghyfreithlon. (Gweler yr adolygiad estynedig uchod)

c) Al-Qa'eda

Sefydliad rhyngwladol o derfysgwyr. Unedau â chysylltiad amwys rhyngddynt, wedi'u creu o eithafwyr treisgar. Sefydlwyd gan Osama bin Laden yn Afghanistan yn y 1990au er mwyn bod yn sylfaen (Qa'eda) i lansio jihad - yn ôl dirnadaethau gwyrddoedig Khawarij - ohono, lle bo angen, ledled y byd. (Dehongliad y cyfarwyddwyr)

d) Hara(a)m

Disgrifiad o gyfraith Islamaidd (Shariah) sy'n datgan fod sylwedd (e.e. alcohol), gweithred (e.e. hunan fomio) neu drafod (e.e. cynllwynio trais gydag eraill) wedi ei wahardd. Dylid cymryd cyfarwyddiadau o'r fath yn uniongyrchol o'r ffynonellau Islaam gwreiddiol a briodolir i Allah (Duw Hollalluog) neu'r Proffwyd (Tangnefedd Iddo). (Dehongliad y cyfarwyddwyr).

Holiaduron agweddau cyn/ôl - dewis

DVD Herio Eithafiaeth GOT

HOLIADURON CYN/ÔL NODIADAU I'R ATHRO/HYFFORDDWR - HOLIADURON A, B, C, CH, D

(A) Yn rhannol, mae'r rhaglen asesu Herio Eithafiaeth yn ceisio:

a) 'Mapio' meddyliau, teimladau a chanfyddiadau cyfredol y grŵp sy'n cymryd rhan, er mwyn

b) Mesur (i) 'pellter a deithiwyd' o ganlyniad i'r rhaglen yma er mwyn (ii) darparu rhagor o gefnogaeth/gwybodaeth/arweiniad ac ati os oes/lle y mae angen.

Yr adnoddau sydd ar gael i'r athro/hyfforddwr 'fesur' a) a b) uchod yw:

- Holiadur (A) - 12 llun o 'Eraill' a 'Pedwar Wyneb Niqab'
- Holiadur (B) - Yn canolbwyntio ar hiliaeth
- Holiadur (C) - Yn canolbwyntio ar 9/11 a 7/7
- Holiadur (CH) - Yn canolbwyntio ar sefydlu faint o wybodaeth a dealltwriaeth sydd o'r ffydd Islamaidd (Mae'n hanfodol fod gennym arolwg o hyn os ydym am wrthsefyll y rhai hynny sy'n ceisio hyrwyddo trais trwy gamddealltwriaeth)
- Holiadur (D) - Yn darparu manylion am ethnigrwydd; crefydd, rhyw

Noder. Mae arfer wedi dangos:

1) Gall darllen trwy'r cwestiynau gyda chyfranogwyr eu cynorthwyo i'w cwblhau (Efallai bod gan rai, er enghraifft, drafferthion darllen/iaith - e.e. newydd-ddyfodiaid i'r wlad)

2) Gall cael cyfranogwyr i gwblhau'r cwestiynau'n unigol/yn breifat (heb weiddi'n uchel neu ddylanwadu ar eraill) fod yn her.

3) Efallai eich bod yn dymuno cael seibiant ar ôl pob adran/dwy adran os yw'r cyfranogwyr yn gweld y tasgau'n rhy hir neu'n gofyn gormod o feddwl. Yr hyn sy'n hollbwysig yw bod cyfranogwyr yn cynnig llun gonest o'r hyn y maent yn ei feddwl a'i deimlo.

(B) Noder. Mae Adnodd 2.1.b. yn defnyddio ffotograffau adran (A) i archwilio ymatebion myfyrwyr i ysgogiadau gweledol o 'Eraill'.

Os yw'r athro/hyfforddwr wedi dewis cyflwyno'r asesiad cyn/ôl a amlinellir uchod gan ddefnyddio'r un 12 llun, yna byddai angen dod o hyd i ysgogiadau eraill ar gyfer adnodd 2.1.b er mwyn osgoi llygru canlyniadau.

NODIADAU I'R HYFFORDDWR - NOD CYFFREDINOL HOLIADUR A

I fesur teimladau ac emosiynau tuag at bobl eraill trwy gyfres o luniau sy'n gysylltiedig â thaflen wirio atebion:

- 4 - 15 (Cymysgedd o ryw, ethnigrwydd a ffydd) a
- 16 - 19 (Enwir hefyd yn 'Pedwar Wyneb Niqab')

NODER. Dyma'r cyntaf o 5 asesiad sydd ar gael. Mae B - Dd yn dilyn.

- Mae'r ymarfer yn ceisio ysgogi ymateb i bob un o'r ffotograffau, yn amrywio o 'hoff iawn' i 'ymosod ar'.
Ar y cam hwn, NID gofyn pam fod gan y bobl hyn y safbwyntiau/teimladau hyn yw'r bwriad - ond cofnodi beth yw'r rhain.
- Esboniwrch i'r grŵp y dylent ddychmygu agor drws i ddieithryn, neu ddieithryn yn dod i eistedd gyda nhw ar fws/mewn caffi ac ati....
Mae'r meddyliau a theimladau cyntaf sydd ganddynt tuag at y dieithryn hwn yn cael eu galw'n ymatebion 'greddfol'.... rhai rydym yn eu teimlo am rywun mewn chwinciad pan fyddwn yn eu gweld - NID sut rydym yn meddwl y dylem deimlo, ond yr hyn rydym yn ei wir deimlo yn ddwfn y tu mewn.
- Esboniwrch y byddant yn cael 5 eiliad ar yr hiraf i edrych ar bob un o'r 12 llun yn eu tro. Maent yn ysgrifennu unrhyw lythyren o a) - dd) yn y bocs sy'n cyd-fynd â phob un. (Gweler adnodd 2.1.c.)
- Dylent gwblhau'r asesiad hwn mor onest â phosibl: Nid oes angen enwau.
- Ar yr un daflen, maent yn cwblhau ymarfer arall yn seiliedig ar y pedwar llun olaf. Maent yn ateb 'ydw' neu 'nac ydw' i'r cwestiwn: 'Ydych chi'n anoddefgar tuag at... llun 1/llun 2? ac ati
- Ar ôl cwblhau a chynnal yr asesiad hwn (h.y. holiaduron A-D) dylid ei gasglu ar unwaith. Bydd ei angen er mwyn cymharu â'r un asesiad ar ddiwedd y rhaglen.

PROSIECT GOT – RHESTR WIRIO ATEBION HOLIADUR (A)

Adran A: 12 llun sy'n gofyn am ymateb greddfol

Llun	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a - dd												

a = hoff iawn ohoni hi/ohono ef/ohonyn nhw	ch = ddim yn ei hoffi hi/ef/eu hoffi nhw o gwbl
b = ei hoffi hi/ef/eu hoffi nhw siŵr o fod	d = ei chasáu hi/ei gasáu ef/eu casáu nhw
c = ddim yn ei hoffi hi/ef/eu hoffi nhw siŵr o fod	dd = ymosod arni hi/arno ef/arnyn nhw
	% 1d/dd
	2d/dd

Pedwar Wyneb Niqab: Ydych chi'n anoddefgar tuag at

Llun 1 Y/N/?	Llun 2 Y/N/?	Llun 3 Y/N/?	Llun 4 Y/N/?
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

DVD GOT:

'HERIO EITHAFIAETH'

NODIADAU I'R HYFFORDDWR - NOD GYFFREDINOL:

I fesur teimladau ac emosiynau tuag at pobl eraill trwy gyfrwng cyfres o luniau (sy'n gysylltiedig â thaflen wirio ymatebion):

4 - 15 (Cymysgedd o ryw, ethnigrwydd a ffydd) a
16 - 19 (A elwir hefyd yn 'Pedwar Wyneb Niqab')

Hawlfraint: Prosiect GOT 2012

1

NODIADAU I HYFFORDDWYR (parhad):

- Bwriad yr ymarfer hwn yw ysgogi ymateb i bob un o'r ffotograffau, yn amrywio o 'hoffi'n fawr' i 'ymosod'. (Gweler adnodd 2.1.c)
- Esboniwrch i'r grŵp y dylent ddychmygu agor drws i ddieithryn neu ddieithryn yn dod i eistedd gyda nhw ar y bws/mewn caffï ac ati.....Gellir y meddyliau a theimladau cyntaf y maent yn ei gael am y dieithryn hwn yn ymatebion 'gredafol'..... dyma'r rhai yr ydym yn eu teimlo tuag at rywun yr eiliad rydym yn eu gweld.
- Esboniwrch y byddant yn cael 5 eiliad ar y mwyaf i edrych ar bob un o'r 12 llun yn eu tro. Ar gyfer pob un maent yn ysgrifennu llythyren o a) - dd) (Gweler adnodd 2.1.c)
- Dylent gwblhau'r asesiad hwn mor onest â phosibl: Does dim angen enwau.
- Ar yr un daflen maent yn cwblhau ymarfer arall yn seiliedig ar sleidiau 16-19 neu'r pedwar llun olaf. Maent yn ateb 'ydw' neu 'nac ydw' i'r cwestiwn: 'Ydych chi'n anoddefgar tuag at..... llun 1/llun 2?' ac ati

English	Welsh
SOCIAL COHESION (Welsh Somali, Welsh Pakistani)	CYDLYNIANT CYMDEITHASOL (Somali Cymru, Pacistanaid Cymru)
SPECIALIST MUSLIM LESSONS BASED ON E.G. 'TAFSIIR' -- INTERPRETATION OF THE QUR'AN	GWERSI MWSLIMAIDD ARBENIGOL YN SEILIEDIG AR E.E. 'TAFSIIR' -- DEHONGLIAD O'R QUR'AN
JOINT MUSLIM/NON-MUSLIM GROUPS (i.e. normal class groups) CONFRONT E.G. IDENTITY, ISLAMOPHOBIA, FAITH, POLITICS, VIA PSE (CIT SHIP/R.E./R.S)	GRŴPIAU MWSLIMAIDD/NAD YDYNT YN FWSLIMAID AR Y CYD (h.y. grŵpiau dosbarth arferol) YN WYNEBU E.E. HUNANIAETH, ISLAMOFOBIA, FFYDD, GWLEIDYDDIAETH, TRŴY ABCŴ (DINASYDDIAETH/ADD.GREF/AST.CREF)
MODEL FOR SOCIAL COHESION AND INTERFAITH COMMUNION VIA THE EDUCATION SYSTEM	MODEL CYDLYNIANT CYMDEITHASOL A CHYDBERTHYNAS RHYNG-FFYDD TRŴY GYFRWNG Y SYSTEM ADDYSG
RADICALISATION OF MUSLIM ATTITUDES (Doctrine, Social injustice etc)	RADICALIEDDIO AGWEDDAU MWSLIMAIDD (Athrawiaeth, anghyfiawnder cymdeithasol ac ati)
6 LEVELS (Reading Forum)	6 LEFFEL (Fforwm Darllen)
WHITE EXTREMISM (Islamophobia, prejudice etc)	EITHAFIAETH GWYN (Islamoffobia, rhagfarn ac ati)
Phillips, Sheikh Mohammed Dahir, 8/04/08	Phillips, Sheikh Mohammed Dahir, 8/04/08

3

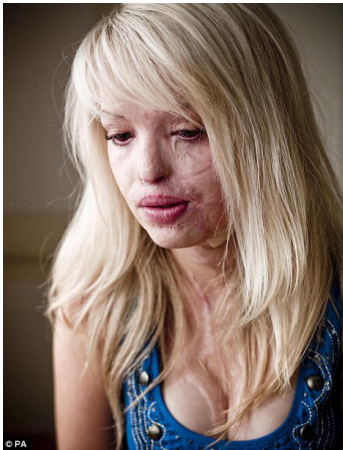
4

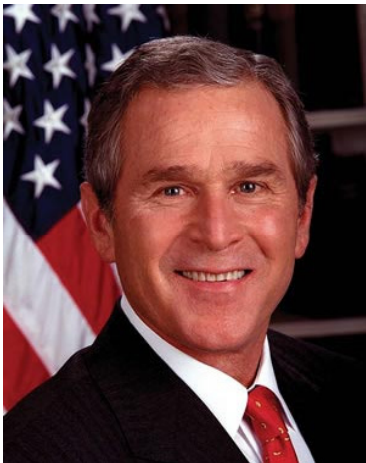

7

8

9

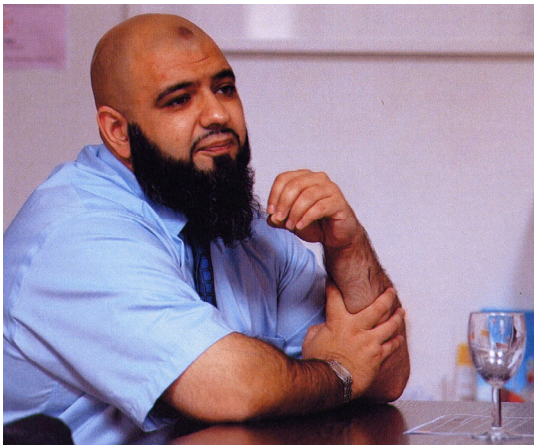

14

15

20

HOLIADUR HERIO EITHAFIAETH - ADRAN B

ATEBWCH BOB CWESTIWN TRWY OSOD CYLCH O AMGYLCH Y
LLYTHYREN SY'N 'GWEDDU ORAU'- a. neu b. neu c. neu ch.

- 1) Mae crefydd yn bwysig iawn yn fy mywyd i
 - a. Cytuno'n gryf
 - b. Cytuno
 - c. Anghytuno
 - ch. Anghytuno'n gryf

- 2) I ba raddau ydych chi'n cytuno fod lle rydych yn byw (o fewn 15 i 20 munud o bellter cerdded) yn le lle mae pobl o wahanol gefndiroedd yn cyd-dynnu'n dda â'i gilydd?
 - a. Cytuno'n gryf
 - b. Cytuno
 - c. Anghytuno
 - ch. Anghytuno'n gryf

- 3) Yn y ddwy flynedd ddiwethaf rwyf wedi cael fy ngham-drin yn gorfforol neu ar lafar oherwydd fy lliw.
 - a. Cytuno'n gryf
 - b. Cytuno
 - c. Anghytuno
 - ch. Anghytuno'n gryf

- 4) Yn y ddwy flynedd ddiwethaf rwyf wedi cael fy ngham-drin yn gorfforol neu ar lafar oherwydd fy nghrefydd.
 - a. Cytuno'n gryf
 - b. Cytuno
 - c. Anghytuno
 - ch. Anghytuno'n gryf

5) Yn y ddwy flynedd ddiwethaf rwyf wedi cam-drin rhywun ar lafar oherwydd eu lliw neu grefydd.

- a. Cytuno'n gryf
- b. Cytuno
- c. Anghytuno
- ch. Anghytuno'n gryf

6) Yn y ddwy flynedd ddiwethaf rwyf wedi cam-drin rhywun yn gorfforol oherwydd eu lliw neu grefydd.

- a. Cytuno'n gryf
- b. Cytuno
- c. Anghytuno
- ch. Anghytuno'n gryf

HOLIADUR HERIO EITHAFIAETH - RHANNAU C, CH a D

RHAN (C):

**ATEBWCH BOB CWESTIWN TRWY OSOD CYLCH O AMGYLCH Y
LLYTHYREN SY'N 'GWEDDU ORAU' - a. neu b. neu c.**

1) Ar 11^{eg} Medi 2001, hedfanodd dwy awyren i mewn i ddau dwr y Twin Towers yn Efrog Newydd gan ladd mwy na 3,000 o bobl.

- a) Rwy'n teimlo fod hynny'n beth da i'w wneud.
- b) Rwy'n teimlo fod hynny'n beth drwg i'w wneud.
- c) Nid wyf yn siŵr a oedd hyn yn beth da neu ddrwg i'w wneud.

2) Ar 7^{fed} Gorffennaf 2005 ffrwydrodd bomwr hunanleiddiol fws yn Llundain gan ladd 13 o bobl.

- a) Rwy'n teimlo fod hynny'n beth da i'w wneud.
- b) Rwy'n teimlo fod hynny'n beth drwg i'w wneud.
- c) Nid wyf yn siŵr a oedd hyn yn beth da neu ddrwg i'w wneud.

RHAN (CH)

**ATEBWCH BOB CWESTIWN TRWY OSOD CYLCH O AMGYLCH Y
LLYTHYREN SY'N 'GWEDDU ORAU' - a. neu b. neu c. neu ch. neu d.**

3) Beth yw enw'r arbenigwr sy'n gweithio mewn mosg ac sy'n cyngori Mwslimiaid ar eu ffydd?

- a. Ficer
- b. Gweinidog
- c. Imam
- ch. Offeiriad
- d. Rabi

4) Pa gymwysterau ddylai ef feddu arnynt er mwyn iddo roi'r cyngor hwn?

- a. Gradd
- b. Ijazah
- c. Tystysgrif Athro
- ch. City & Guilds
- d. BTEC

5) Mae 'haenau'r ffydd Islamaidd' yn amlinellu beth ddylai Mwslim da fod a'i wneud. Llenwch y geiriau sydd ar goll:

- a. Ystyr Islaam yw - Bydd yn _____ da
- b. Ystyr Eeman yw - Bydd yn _____ da
- c. Ystyr Ihsan yw - _____

6) Pa air sy'n disgrifio dilynwyr Khawarij ac al-Qa'eda, a gymerodd gyfrifoldeb dros ladd mwy na 3,000 o bobl ddiniwed yn Efrog Newydd (9/11) a mwy na 50 yn Llundain (7/7), orau?

- a. Imamiaid
- b. Ymladdwyr rhyddid
- c. Merthyron
- ch. Terfysgwyr
- d. Llofruddwyr

7) Pa ystyr sydd agosaf i wir ystyr jihad yn y ffydd Islamaidd?

- a. Helpu bomiwr hunanleiddiol guddio rhag yr heddlu
- b. Bomio hunanleiddiol
- c. Hunanamddiffyn
- ch. Dial
- d. Brwydro yn erbyn temtasiwn

8) Beth fydddech chi'n ei wneud petaech chi'n amau bod ffrind neu rywun rydych chi'n ei adnabod yn dod yn eithafwr ac yn cynllunio i anafu ei hunan - neu eraill - yn enw Islaam neu i gefnogi achos y Dde Eithaf?

- a. Dweud wrth eich gweithiwr ieuencid fel bod modd cynnig help ac arweiniad
 - b. Ei gynghori ef/ei chynghori hi i siarad ag imam gydag ijazah a allai gynnig cyngor arbenigol yn seiliedig ar ddysgeidiaeth Islaam - neu arweinydd ffydd arall
 - c. Dweud wrth yr heddlu
 - ch. Dweud wrth eich athro
 - d. Dweud wrth eich rhieni
 - dd. Dweud wrth ei rieni ef/ei rhieni hi
 - e. Dewiswch eich ateb eich hunan:
-

HOLIADUR HERIO EITHAFIAETH - RHAN (D):
AMDANOCH CHI

Ticiwch yr ateb cywir/ateb sy'n gweddu orau:

1. Rwyf i'n: wryw neu fenyw

2. O ran crefydd, rwy'n gweld fy hunan fel _____

3. Neu, nid oes crefydd gennyf _____

4. Rwy'n gweld fy hunan fel:
Gwyn neu Hil gymysg neu
Du neu Ddu Brydeinig neu Arab neu Arab Prydeinig neu
Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig neu Tsieineaidd

Diffiniadau

PROSIECT GOT (CYMRU'N CYD-DYNNU)

Rhaglen Herio Eithafiaeth: Diffiniadau (cyf: Strategaeth *Prevent* *)

(a) Eithafiaeth yw gwrthwynebu, ar lafar neu trwy weithredoedd, werthoedd sylfaenol Prydeinig, gan gynnwys democratiaeth, llywodraethu'r gyfraith, rhyddid unigolion a pharch a goddefgarwch ar y cyd tuag at ffydd a chredoau gwahanol. Rydym hefyd yn cynnwys galw am farwolaeth aelodau o'n lluoedd arfog, yn y wlad hon a thramor, yn ein diffiniad o eithafiaeth.

(b) Eithafiaeth: Mae bod â safbwyntiau a theimladau eithafol yn golygu fod gennych agwedd gaeedig, gadarn ac anoddefgar tuag at bobl neu ddigwyddiadau waeth beth fo'ch lliw, cred neu grefydd.

Ar ei waethaf, rydych yn mynegi casineb a thrais tuag at eraill. (GOT)

Paratoi (*grooming*): Adeiladu bond emosiynol cryf neu wybyddol gyda rhywun yn fwriadol er mwyn ei ecsbloetio ef/ei hecsbloetio hi mewn rhyw ffordd. (GOT)

Ymyraethau yw prosiectau â'r bwriad o ailgyfeirio'r rhai sy'n cael eu denu i mewn i weithgareddau terfysgol. Gall ymyraethau gynnwys mentora, cwnsela, cefnogaeth athronyddol, annog ymgysylltu dinesig, datblygu rhwydweithiau cefnogi (strwythurau teulu a chyfoedion) neu ddarparu gwasanaethau prif ffrwd (addysg, cyflogaeth, iechyd, cyllid neu dai).

Ystyr **Rhwystro** yng nghyd-destun y ddogfen hon yw lleihau neu gael gwared ar y risg y daw unigolion i ymwneud â therfysgaeth. Mae *Prevent* yn cynnwys adnabod a chyfeirio'r rheiny sy'n agored i eithafiaeth dreisgar at ymyraethau priodol. Bwriad yr ymyraethau hyn yw gwro cyfeiriad y rhai sy'n agored iddo oddi ar drywydd y llwybr i radicaleiddiad.

Propaganda: Gwybodaeth o natur unochrog neu gamarweiniol at ddiben helpu neu niweidio sefydliad, achos neu berson (geiriadur Merriam-Webster)

(a) Mae Radicaleiddio yn cyfeirio ar y broses o rywun yn dod i gefnogi terfysgaeth a ffurfiau ar eithafiaeth sy'n arwain at derfysgaeth.

(b) Radicaleiddio: Y broses lle mae syniadau a chredoau pobl yn cael eu dylanwadu a'u newid i ddod yn amlwg yn fwy eithafol nag oeddynt yn flaenorol. (GOT)

Hawlfraint: Prosiect GOT 2012

Ystyr **Gwytnwch** yng nghyd-destun y ddogfen hon yw gallu pobl, grwpiau a chymunedau i atal a gwrthod rhai sy'n cefnogi terfysgaeth a'r ideoleg y maent yn ei hybu.

Diogelu yw'r broses o warchod pobl sy'n agored i niwed, p'un a yw hynny gan drosedd, ffurfiau eraill ar gam-drin neu (yng nghyd-destun y ddogfen hon) o gael eu denu i mewn i *weithredoedd* sy'n gysylltiedig â therfysgoedd. (*Ychwanegwyd*).

Terfysgaeth: Rhoddir diffiniad cyfredol y DU o derfysgaeth yn y Ddeddf Terfysgaeth 2000 (TACT 2000). I grynhoi, mae hyn yn diffinio terfysgaeth fel gweithred sy'n peryglu neu'n achosi trais difrifol i berson/pobl; yn achosi niwed difrifol i eiddo; neu'n ymyrryd â neu darfu'n ddifrifol ar system electronig. Mae'n rhaid i'r defnydd neu'r bygythiad fod wedi'i lunio i ddylanwadu ar y llywodraeth neu i godi ofn ar y cyhoedd a chael ei wneud at ddiben symud achos gwleidyddol, crefyddol neu ideolegol yn ei flaen.

Mae Agored i Niwed (*vulnerability*) yn disgrifio'r cyflwr o allu cael eich anafu; yn anodd ei amddiffyn; yn agored i ymosodiad moesol neu ideolegol. O fewn Prevent, mae'r gair yn disgrifio ffactorau a nodweddion sy'n gysylltiedig â bod yn agored i radicaleiddio.

Mae Lles yn cyfeirio at allu (meddyliol) rhywun i fod yn wydn a gallu delio â gofynion bywyd trwy fod yn hyderus, ymdopi a rheoli. (Thistle Foundation)

(*Mae'r diffiniadau hyn yn cyfeirio at *Prevent* ac nid ydynt bob amser yn awdurdodol mewn unrhyw gyd-destun ehangach. Rhestrir rhai o'r termau mwy dadleuol, neu'r rhai a ddefnyddir amlaf, isod. Rydym yn dwyn sylw'n benodol at y ffordd y mae'r ddogfen hon yn defnyddio'r termau eithafiaeth, radicaleiddio a therfysgaeth. Strategaeth *Prevent*, Mehefin 2011, 107)